

ŠV. KAZIMIERO KANONIZ. IŠKILMĖS VILNIUJE

Istorinis faktų pluoštelis
K. DR. J. BICIŪNAS, Roma

Nuo Lietuvos patrono šv. Kazimiero kanonizacijos iškilmių, atšvęstų Vilniuje 1604 metais, praėjo 350 metų. Nors pati kanonizacija Romoje įvyko prieš porą metų, būtent 1602 met., tačiau pagal anų laikų aplinkybes ją tinkamai paminėti pasirengta tik, kaip minėta, po poros metų.

Anais tolimesiais 1604 metais, valdant Lietuvą ir Lenkiją, jau išmirus tiesioginei Jagiellonių dinastijai, Švedijos karaliaus Jono III ir Kotrinos Jogailaitės, Zigmanto Augusto sesers sūnui, Zigmantui III Vazai, (kuris pavydėdamas savo sūnui Vladislavui Maskvos caro sosto, anais Boriso Gudonovo laikais, užėmus jo kariuomenei Maskvą, ne pats jo negavo), Vilniuje įvyko iki tol Lietuvos sostinėje nematyta, reto iškilmingumo šventė — šv. Kazimiero kanonizacijos proga.

Delegatas į Romą

1602 metais Vilniaus vyskupas Vojna ir kapitula išsiuntė kapitulės prelatą Swięcickį į Romą praveisti šv. Kazimiero kanonizacijos; išvykdamas į šią šventę vyskupijos ir karaliaus Zigmanto prašymus. Popiežius Klemensas VIII tuos prašymus maloniai priėmė, nes pats asmeniškai gerai pažino šį kraštą, nes jį buvo Lietuvai-Lenkijai popiežiaus Sisto V legatu kaip kardinolas Aldobrandini. Ir taip 1602 metų liepos 7 dieną palaimintasis Kazimieras Amžinajam Mieste buvo paskelbtas šventuoju. Su popiežiaus bule ir turtinga vėliava su šventojo paveikslu minėtasis prelatas veik po metų, 1603 m. gegužės 16 d., grįžo į Vilnių.

Tačiau tik po metų vyskupas Vojna paskyrė iškilmingą kanonizacijos paminėjimą Vilniuje: 1604 m. gegužės 10 d. Suvažiavo į miestą veik visa vyskupijos dvasiškių ir daugelis tikinčiųjų iš tolimų vyskupijos kampų. Karalius Zigmantas, negalėdamas asmeniškai dalyvauti, iškilmėms vadovauti paskyrė Lietuvos kanclerį Leoną Sapiehą.

Iškilmės Vilniuje

Iškilmių dieną vyskupas su dvasiškių ir augštaisiais pareigūnais kopyčioje prie šventojo grabo pasakė kalbą, tuomi iškilmes atidarydamas. Iš katedros pajudėjusi procesija ėjo per didžiulias miesto gatves į šv. Stepono bažnyčią už Rudninkų vartų, kur buvo laikinai padėta iš Romos atvežtoji šv. Kazimiero vėliava-paveikslas. Procesijoje dalyvavo organizuotai įvairios visuomenės klasės: pirmiau sia m'estiečiai, pasidalinę į savo cechus, su savo vėlavomis ir emblemomis; jėzuitų ir kitų mokyklų mokiniai; gausios penkios didžiosios brolijos, vadovaujamos miesto klebonų; po ju — Akademijos studentų gausi Marijos sodalija; vienuolynai su savo brolijomis; po ju ėjo katedros mokyklos mokiniai su puošniomis ir spalvotomis uniformomis; juos gi sekė unitai, vadovaujami dviejų archimandritų; prieš orkestrą ėjo daugelis iš visos vyskupijos suvažiavusių kunigų. Pagaliau kapitula savo iškilmingose togose: du sufragana ir pats vyskupas dviejų prelatų asistuojamas, po vyskupo sekė senatoriai, didikai ir bajorai už jų ėjusios jų žmonos ir dukterys, daugelis basos ir užsidengusios veidus. Visos gi gatvės buvo užplūdusios minia.

Šia tvarka procesija atvyko

į šv. Stepono bažnyčią. Po trumpų maldų ir atgiedoto šventojo garbei himno, prabilo prelatas Swięcicki, apibūdindamas šventojo gyvenimą, stebuklus ir nuopelnus Lietuvai ir drauge atpasakodamas vykusias Romoje kanonizacijos iškilmes. Po Lietuvos kanclerio, atstovavusio karaliui, Leono Sapiehos kalbos, jam buvo įteikta vėliava ir popiežiaus brevė. Procesija vėl pasijudino atgal į katedrą, ta pat tvarka, su skirtumu, kad po vyskupo tarp dviejų sufraganų Ciprijono ir Mikalojaus Paco — ėjo Sapieha, nešinas vėliava, o prieš jį — Swięcickis su popiežiaus breve. Prie Rudninkų vartų procesija sustojo: vartai gražiai išpuošti, prie jų pasirodė mergaitė (Vaizduojanti Vilnių), nuliūdusi ir veidą prisidengusi šydu: ji lotyniškais eilėmis išpasakojo Vilniaus nelaimes — badą, marą, gaisrus ir kitus vargus, toliau prašydama užtarimo naujojo šventojo bei globojimo nuo nelaimių. Čia pat pasirodė sparnuoti angelai su rožių ir lelijų vainikais, jie taipgi skambiomis eilėmis ir dialogais nupėsakojė Vilniaus nelaimes ir garbino šventąjį bei prašė jo globos bei išreiškė džiaugsmą dėl kanonizacijos. Toliau — linksmos angelų choro gėsmės. Vilnius nusimetė šydą ir pasirodė graži karalaitė su karūna ir skeptru rankoje. Po trumpos prakalbos ir padėkos už kanonizaciją, sėdosi į triumfališką vežimą ir su procesija vyko drauge į miestą. Procesija vėl sustojo prie rotušės, prie miesto administracijos parengtų vartų: prie jų pasirodė figūros miesto patronų: šv. Jurgio, Kristupo, šv. Kazimiero, o taipgi kiti šventieji bei alegorinės figūros: vienybė, meilė, su charakteringomis šv. Rašto ištraukomis, o taipgi daugelis kitų, vaizduojančių kitas dorybes. Keturi angelai dialogais išreiškė šventajam garbę, būnų dundėjimas ir spalvotos ugnys momento iškilmingumą pariškinė.

Prie Vilniaus akademijos vartų

Procesija sustojo prie akademijos vartų: iš šalių pastatytos tribunos, kuriose sustoję akademijos jaunimas giedojo, deklamavo bei dialogais garbino šventąjį; čia taipgi pasirodė alegorinės figūros, vaizduojančios teologiją, filosofiją ir kitas mokslo šakas, netruko ir įvairių

šventųjų figūrų bei figūrų, vaizduojančių įvairias šventojo dorybes. Didžiuliai garbės vartai, papuošti Lietuvos vytimi, popiežiaus tiara, vyskupo herbu bei jėzuitų draugijos inicialais. Kaip istorikai pažymi, akademija iškilmingu parengimu ir šventėje dalyvavimu nesidavė pralenkiamai nei miestui, nei kapitulai, nes ir pačioje procesijoje akademijos jaunimas labiausiai aktyviai dalyvavo ir procesiją įvairino, ar tai sudarydami šventojo garbei riterių legioną, ar prie Rudninkų vartų dalyvaudami; jėzuitai svetimšaliai — ispanai, italai — turėjo daugiausia fantazijos bei inėš ten vartojamų įvairių tiems kraštams, charakteringų iškilmingumui padidinti prēmionių.

Prie pilies vartų buvo pastatyti katedros kapitulos garbės vartai, iš keturių didžiulių piramidžių. Vartai buvo išpuošti paveikslais iš šventojo gyvenimo, netruko ir čia garbinančių dialogų, kuriuos išreiškė 7 angelai nuo septynių žymiausių Vilniaus bažnyčių. Procesiją priartėjus prie katedros, gėsmės ir muzikai skambant, vėliava inėsta į katedrą, kurią vyskupas paėmė iš Sapiehos po jo pasakytos kalbos. Po vyskupo žodžių, maldų ir giesmių prie šventojo kars to kopyčioje, prie didžiojo altoriaus atgiedota Te Deum laudamus. Tuo iškilmės ir baigėsi.

Po tų iškilmių gegužės 12 d. vyskupas Vojna, dalyvaujant didikams, su didelėmis iškilmėmis padėjo kartinį akmenį naujai švento Kazimiero vardo bažnyčiai prie rotušės aikštės, prie kurios buvo ir jėzuitų namai ir kuri priklausys jėzuitų ordeniui. Šios bažnyčios statybą tiek bajorai, tiek miestiečiai gausiai rėmė.

Šv. Kazimiero palaikų perkėlimo iškilmės.

Karalius Zigmantas III Vaza, norėdamas atitinkamai pagerbti šv. Kazimierą, Jogailaičių giminės pažibą, rūpinosi pastatyti paminklą-kopyčią prie Vilniaus katedros, kame būtų perkelti jo palaikai, laikinai padėti tos pat katedros Gostautų kopyčioje. Kopyčia turėjo būti graži, todėl vidus buvo puošiamas šveidišku marmoru. Vien tik kars tui, padarytam iš gryo sidabro Augsburgė, išleista 30,000

Leonardas Andriejus

Šventovė

*Dar lig šiol taip niekuomet nelijo —
Po lietaus neišsigiedrino dangus,
Kad matytum Taborą ir Kalvariją,
Lyg nebūtų sienų, durų nei langų.*

*Tos šventovės permatomos sienos,
O visi langai, ir begalybė atverti.
Joj, lyg seserį, naktis apglėbia dieną —
Nuo gyvenimo nesiskiria mirtis.*

*Durys, į dangaus menes atidarytos,
Kviečia eiti, kaip į nuosavus namus —
Toj šventovėje kas vakarą, kas rytą
Miršta aidas begalinių tolumų.*

*Joj gyvieji ir nekrikštytųjų vėlės
Pakaitais tą pačią Kyrie giedos,
Joj kolonos ir altoriai be šešėlių
Laikia didžiojo lėmimo valandą.*

*Toj šventovėj, lyg vargonų skambios fugos,
Susilieja meilė, džiaugsmas ir kančia,
Kol ištinka paskutinis saulės smūgis
Maldininkų eisenas graudžias.*

Be ramybės

*Jeigu motina šventom žolelėm pasmilkytų,
Gal širdies ramybę dar atgauciau —
Jau ne man linguoja paupy žilvitis,
Jau ne man sode pragysta paukščiai.*

*Ar galėjo tiek pakenkti piktas žvilgnis,
Ar galėjo tiek paveikti blogas žodis,
Kad sustingtų šioj kelionėj mano žingsniai,
Prasidėtų dienos, naktys be paguodos!*

*Medžiai tą pavasarį vėlai išsprogo,
Uogos rudeni anksti privityno kraujo.
Skausmas pažeidė dienas gimtoj pastogėj
Mano dainų ir kiekvieną žemės sauja.*

*Nuo to laiko paupy žilvitis kliedi,
Raukda grįžusi vėlė namiškių,
Alpsta motina, sukritusi pas klėti,
Kad sūnaus krauju žolė aptiško.*

*Daužos volungė, vaikus išvedus —
Skauždij rudeni vienatvę jaučia —
Jau ir man pačiam užkrito žadas,
Tartum pašautam prie marių paukščiui.*

Iš spausdinamo eilėraščių rinkinio Atviros marios

Premijuoti kūriniai

Christoferių sąjūdis premijavo 18 rašytojų ir periodinės spaudos bendradarbių. Bronzos medalius gauna Frances Gray Patton už knygą "Good Morning Miss Dove" — apie mažą miestelio mokytoją, Phyllis McGinley už "The Love Letters of Phyllis McGinley" — eilių knygą, Karl Stern už gilią psichiatrinę studiją ryšium su religija: "The Third Revolution" ir Barbar Ward už savo knygą apie politinę laisvę ir religiją: "Faith and Freedom".

Taipgi laimėtojai paskelbti bendradarbiai žurnalų: Henry Lee — "Collier's", Louis Kretschman — "Redbook", Ralph A. Tudor — "Saturday Evening Post", Louis Putcamp — "Good Housekeeping".

Premijotieji laikraščininkai: Sid Frigid — bendradarbiaująs "Brooklyn Eagle", Clarence W. Moody — "Burlington (Ia) Hawk-Eye Gazette", John Adams — "Boston Post" ir Meyer Berger — "New York Times".

Rocketellerio fondas katalikų universitetui

Amerikiečių turimas Rockefellerio fondas paskyrė \$10,000 Katalikų universitetui Čilėje, Santiago mieste; tos lėšos bus sunaudotos agronomijos fakultetui, steigiant laboratoriją ir perkant reikiamus įrankius, bei didinant knygyną.

Croninas keliai į Šveicariją

Garsus britų novelistas ir dramaturgas A. J. Cronin planuoja apsigyventi Šveicarijoje. Jis yra vienas iš pirmaujančių katalikų rašytojų.

KULTŪRINĖ KRONIKA

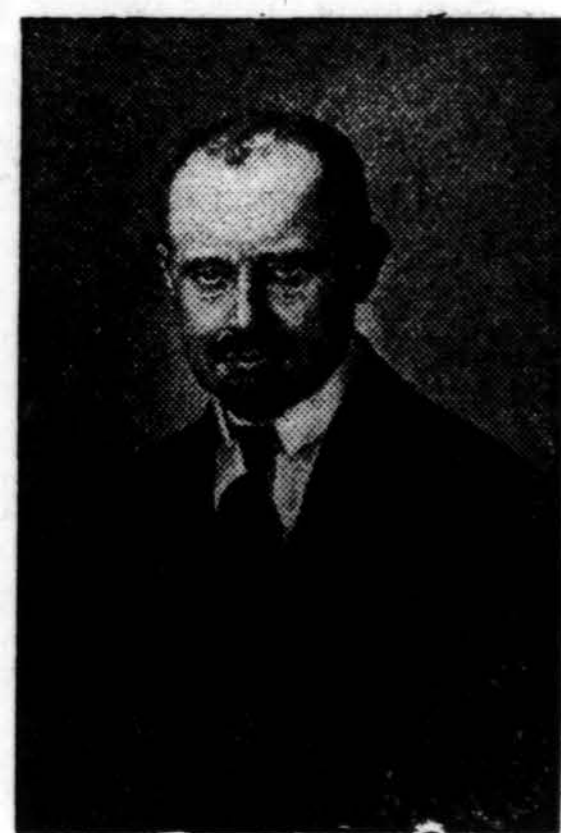
• Aleksandras Stulginskis, Lietuvos prezidentas, buvo gimęs 1885 m. vasario 27 d. Buvo žinių, kad jis jau žuvo Sibiro ištremime. Tų žinių neįmanoma patikrinti. Jei per stebuklą jis dar būtų gyvas, šiemet sulauktų 70 metų amžiaus. Aleksandras Stulginskis buvo ne tik valstybininkas (prezidentas 1920 — 1926 m.), bet ir rūpestingas kultūrininkas. Bendradaravo "Vienybėje" ir kituose laikraščiuose, vadovavo švietimo draugijai "Rytas", įsteigusiai daug mokyklų. Turėdamas gerą mokslinį pasirušimą — Innsbrucke buvo baigęs filosofiją ir Hallėje (Vokietijoje) agronomiją — pats redagavo Vilniuje leistą "Tėvynės Sargą" ir

(jų tarpe ir gediminių dainų) ir keturi indeksai. Bibliografijoje greta daugelio kitų tybių autorių minimi ir lietuviai: Alseikaitė-Gimbutienė, Avėjonis, Būga, Chase, Deveikė, Jakštas, Jurgėla, Kučinskas, Neveravičius, Remeika, Salys, Sužiedėlis, Totoraitis. Knyga imponuoja objektyvumu. Be pašalinių aspiracijų H. Paszkiewicz rimto istoriko autoritetu įstato Lietuvos istoriją ir tarptautinius rėmus. Jai paskiria labai svarbią vietą rytų Europos istorijoje. Lietuviams labai brangintinas faktas, kad lietuviški asmenvardžiai ir vietovardžiai šioje anglų kalba parašytoje knygoje vartojami lietuviškomis lytimis: Traidenis, Vytenis, Mindaugas, Gediminas, Algirdas, Kęstutis, Vytautas, Jogaila (Jogaila ne Jagėlo, nors ir Lenkijos karalius), Vilnius (ne Vilno) ir t.t. Autorius yra daugelio studijų liečiančių Lietuvai, autorius.

• Naujas žurnalas. Chicagoje

pradėjo eiti naujas dailės, literatūros ir kultūros mėnesinis žurnalas "Užuolanka". Jo redaktorius A. Vilainis-Sidlauskas. Leidžia ir spausdina Vl. Matulio spaustuve. Spausdinamas ofsetu ir dėl to turi nesunkias galimybes panaudoti gana daug paveikslų, kurių parenkami gana dailūs, kaip Stančikaitės "Vaidyla", A. Zmuidzinaičiaus "Regėjimas" ir daugybė nuotraukų, surištų su straipsniais ir informacijomis. Vasario 16 d. proga rašytame straipsnyje stipriai pabrėžiamas reikalingas darbuotis išvien su Amerikos Lietuvių Taryba, kurios veikla ir įtaka labai teigiamai įvertinama. Duodama mūsų didžiųjų poetų — Maironio, Baltrušaičio, Putino — eilėraščių. Alojzo Barono ištrauka iš naujo romano, pavadinama "Vienkiemis prie Nemuno" intriguojanti ir rodo jo pasinešimą į naujus įsiekimus. Gintneris davęs platesnę apžvalgą kun. B. Suginto darbuotės, A. Vilainis rašo apie "Lietuvos Versalį — Trakus"; duodama Ant. Venio eilėraščių ir A. G. (int nerio?) aprašymas apie pirmąją Vasario 16 d. Kudirkos Naujamiestyje. Gana plati, iliustruota kronika. Redaktorius ir kairiųjų jo artimų bendradarbių pagėmimas Lietuvos praeities, atrodo, sako, kad bus duodama nemažai medžiagos iš tos srities.

• J. Janonis, "Mūsų senelių mokykla" vaidinimo vaikams autorius laimėjęs trečią premiją Liet. Seserų instituto konkurse, yra mokytojas ir muzikas, gyvenęs Diepholze, Vokietijoje. Savo laisrę, rašytame konkurso mecenatui J. J. Bachnui, jis sako, kad dėl mūsų ištikusių nelaimių iš dalies mes patys esame kalti, "kad mūsų prianganiai kartais nesugebėjo įkvėpti tvirtu krikščionišku pagrindu. Vien "Kelias į Šviesą", "Aušrelė" ir kiti mokyklos vadovėliai negalėjo tos misijos atlikti, nes ten permažai buvo modėros katalikiškam auklėjimui. Išsilvijo reikalingas nepagrėjęs, bet pablogėjęs. Mūsų prianganiai karta pateko tarp keturių vėjų. Reikėjo kam nors surasti priemones, kad nors iš dalies pastotų kelią žaliajam auklėjimui. Kai visi šūkauja apie mūsų atžalyno nutautėjimą, man rūpėjo, kad mes permažai kalbame apie religinį auklėjimą. Reikia išiešti tinkamus vadovėlius, įvesti katalikiškos dvasios lektūrą, scenos veikalus ir t.t. Tam tikslui prašiau porą veikalų. Ir kiek turėjau džiaugsmo, kai Lietuvių Seserų institutas paskelbė tokių scenos veikalų konkursą".

Aleksandras Stulginskis

"Okininką", suredagavo keletą "Okininko" kalendorių, išleido keletą knygelių žemės ūkio klausimais. Pirmosios bolševikų okupacijos metu buvo išvežtas drauge su žmona į Sibirą. Žmoną atskyrė bolševikai nukreipė į Altajaus kraštą. Vienintelę jų dukterį Aldoną — išliko neišvežta. Ji Kaune išėjo medicinos mokslių studijas, yra ištėkėjusi už dr. Jono Juozėvičiaus ir dabar gyvena Chicagoje, dirbdama Mt. Sinai ligoninėje; augina gražią šeimą.

• Lietuvos istorija lenkų istoriko studijoje. Neseniai pasirodė žinomo lenkų istoriko Henryk Paszkiewicz knyga "The Origin of Russia" (Rusijos kilmė). Išleido Philosophical Library, New York. Jos autorius dabar gyvena Londone.

Tai 9 — 14 amžių rytinės Europos istorija su labai išsamia dokumentacija. Knygos tekstas su prieais užima 556 psl. Pagrindė keturios dalys. Pirmoji ir antroji paskirta anktyvajai 9 — 10 amžiaus rytinių slavų istorijai. Visa trečioji dalis, apimanti maždaug trečdalią knygos, paskirta Lietuvos istorijai. Ji susideda iš šių skyrių: 1) Senoji Lietuva (Ancient Lithuania). Lietuvių kilmė ir jų gyvenamoji teritorija. Lietuvių-slavų ribos. Lietuvių įsibrovimai į slavų žemes. Didžiojo kunigaikščio įsigalėjimas. Mindaugas ir Traidenis. Gedmino dinastija. 2) Rytiniai slavai lietuvių valdžioje. Lietuvių ekspansija į rytus ir pietus Gedmino ir Algirdo laikais. Lietuvių santykiai su rytiniais slavais. Lietuva ir rusų bažnyčia. Abipusis lietuvių ir slavų bendradarbiavimas. Augantis antagonizmas tarp Lietuvos ir Maskvos. 3) Lenkų-lietuvių unija. Sunki Jogailos padėtis naujose pareigose. Lietuva Prūsų ir Livonijos Ordino grėsmėje. Bendri Lietuvos ir Lenkijos interesai. Rytinių slavų laikysena Lenkijos-Lietuvos unijos atžvilgiu. Palyginimas tarp skandinavų ir lietuvių ekspansijos rytų Europoje. Ketvirtoji dalis liečia Maskvos istoriją. Prie pagrindinio teksto dar pridėta 13 atskirų straipsnių susijusių su knygos tema, du žemėlapiai, geneologinės tabelės

J. Jonynas

Šv. Kazimieras

MŪSŲ KALBA

TVARKO

DR. P. SKARDŽIUS IR S. BARZDUKAS

68. DEL ŽODŽIO GALBŪT SKYRYBOS

"Naujienu" "Literatūros" priede L. Dovydenas savo straipsny "Su Krėve laikuose ir įvykiuose" (263 ir 264 nr.) dažnai vartoja žodžius galbūt ir turbūt (jis rašo juos skrym: gal būt, tur būt), bet kokios vienodos nuoseklos skyrybos sistemos jų atžvilgiu nesilaiko.

Pvz. vienais atvejais juos saikiniuose išskiria kableliais: Sūriau kalbant, galbūt, Krėve būsimame užsimoję palaidoti daug anksčiau. Galbūt, japonai, indai, kinai moka nuostabiai prisitaikyti. Galbūt, Kapsukas turėjęs tada galvoje kitokią komunizmą. Tai, turbūt, buvo mūsų užsienių reikalų ministerijos... protokolinis dalykas. Ir t.t.

Kitais (visai panašiais) atvejais šis žodžių jau nebeskiria: Galbūt Vincui ir nieko blogo nebūtų nutikę. Toks buvusios vyriausybės sugurimas galbūt pakisęs Maskvai mintį grubiai sulaužyti mūsų suverenumą. Galbūt kils vokiečių — rusų karas. Antroji bolševizmo okupacija Lietuvai gyvai reali ir galbūt bus Lietuvai labai skaudi. Ir t.t. Pagaliau pasitaiko taip pat atveju, kur žodis teskiriamas tik iš vienos pusės: Be to, tai

būtų neefektingas (neefektyvus) žygis ir galbūt, tai (šio žodžio čia visai nereikia) patarnautų ne pareiškimo tikslui.

Žodžių, nepaisoma jokios tvarkos. O jos reikėtų. Mūsų supratimu, geriausia būtų įterpti žodžių galbūt ir turbūt visai kableliais neskirti. Šiuo keliu eina L. Dambriūnas savo "Lietuvių kalbos sintaksėje", "Lietuvių kalbos vadovas" ir kt. (plg.: Rytų galbūt (=gal) ir mes pradėsime rugius sėti. Jis turbūt dar ateis). Vienintelis atvejas, kur reikėtų juos skirti, tai būtų tada, kai jie vartojami tam tikrais jungiamaisiais žodžiais. Todėl Dovydeno sakini "Čia ūmai išsoko jaunuolis, galbūt, studentas, kuris pareiškė" reikėtų šitaip sutvarkyti: Čia ūmai išsoko jaunuolis, galbūt studentas, kuris pareiškė (plg. "Lietuvių kalbos vadovo" pavyzdžius: Du mūsų klasės mokiniai, būtent Kazys ir Vytautas, mokosi vienas penketkais. Kaikurie mūsų miestai, pavyzdžiui Vilnius ir Kaunas, yra labai seni. Ji visą dieną sodino, laistė, ravėjo, vadinas dirbo). St. B.

KULTŪRINĖ KRONIKA

• Teatro Almanachas, neužilgo iš spaudos pasirodantis knyga, susideda iš keturių dalių. Pirmoje dalyje aktualiais klausimais pasisako B. Pūkelevičiūtė (Sceną pralaušusi karta), K. Ostauskas (Drama be teatro), Ant. Gustaitis (Žodis į bendrą giesmę), Vit. Žukauskas (Koks dar galimas teatras?). Teatrolgijos problemos rišamos Sir John Gielgud (apie aktorius meną), prof. Balio Sruogos (Apie teatro meną) ir Andriaus Olekos-Zilinskio (Aktorius ir režisorius) pirmą kartą spausdinamomis mintimis.

H. Kačinskis (Mano saviruos kelias) ir St. Pilka (Patriotinio išvados išpažinties fone) prakalba sceninės pedagogikos temomis. Ip. Tvirtbutas poetiškai aptaria teatrinę premjerą.

Amerikinės scenos liamėjimus ir kelius nušviečia Alg. Landsbergis (Arenos ir skaitmeninis teatras) ir Vyta. Biliušas (Mažasis Amerikos teatras). Teatrinės istoriografijos temomis rašo J. Mikuckis (Vilokio gimimas), Vl. Brazulis (Scenos menas Lietuvos kariams), Z. Mikšienė ("Mūsų Teatras"), V. B. ir J. L. (Vilniaus Opera), prof. K. V. Banaitis (Mūsų dainininkas kultūros baruose), St. Mockus (Mikas Petrauskas Bostone).

Teatrinę įvairenybę skyrus — smulkios žinios iš lietuvių teatro praeities Lietuvoje ir išeivijoje. In Memoriam skyriuje Teatro Almanachas duoda Vinco Krėvės, J. Savickio

neekologus ir pamini per pastarąjį dešimtmetį už Lietuvos ribų mirusius mūsų teatrui reikšmingus asmenis.

Apžvalginėje dalyje pateikiamas JAV-ų ir Kanados lietuvių kolonijų nuo 1949 iki 1954 m. sceninės veiklos vaizdas. Dėl veiklos pasisako Z. Arlauskaitė, J. Balutis, P. Maželis, Vl. Brazulis, T. Serapinienė, J. Pusedis ir kiti. Senąją veiklą primena P. Abelkis, F. Motuzas, Vyta. Širvydas, Nadas Rastenis ir kt.

Teatro Almanachas talpina per 200 iliustracijų, jų tarpe Lietuvos teatrinio pastatymo nuotraukos, Amerikoje nuo 1901 m. iki šių dienų reikšmingesnių scenos įvykių fotografijas. Teatro Almanachas paliečia visas lietuvių teatrinio gyvenimo sritis, sustodamas ir ties religinio pobūdžio lietuvių scenos įvykiais.

Teatro Almanachą sudarė Stasys Pilka, darbui sutelkęs arti 200 bendradarbių. Knyga susidarys iš 420 puslapių ir bus įršta. Išleidžiama iš dalies iš anksto užsisakant, papigintos prenumeratos keliu.

• Simono Konarskio veiklą, patriotinę kovą prieš rusus ir mirtį aprašo lenkų laikraštis "Przebudzenie", pažymėdamas, kad Konarskis buvo kilęs iš Lietuvos. Jis dalyvavo 1831 m. sukilime, kuriam nepavykus pasitraukė į Prūsiją. Iš čia pasiekė

"DRAUGO" ROMANO KONKURSAS

1. Dienraštis "Draugas", talkininkaujant "Draugo" Bendradarbių Klubui, skelbia naują lietuviško romano konkursą. Pasutinė data konkursui skiriamo romano rankraščiu įteikti — 1955 m. lapkričio mėn. 1 d.

2. Geriausia romanui skiriama premija — tūkstantis dolerių. "Draugo" premijos sutelkimu rūpinasi "Draugo" Bendradarbių klubas.

3. Jury komisija bus paskelbta netrukus.

4. Romano siužetą pasirenka patys autoriai. Romanas turi būti parašytas mašinėle, nemažesnis kaip apie 200 romano formato puslapių.

5. Kūrinius siųsti adresu: Romano Konkurso Komisija, "Draugas", 2334 So. Oakley Ave., Chicago 8, Ill.

6. Sprendimo bešališkumui patikrinti autoriai turi pasirašyti slaptyvardžiu, o atskirame uždame voke pažymėti savo tikrąją pavardę ir adresą, ten pat įrašant romano antraštę ir pasirinktą slaptyvardį.

7. Tūkstantį dolerių premiją gavęs autorius be papildomo honoraro pirmosios laidos teises perleidžia "Draugui", įskaitant teisę spausdinti dienraštyje ir išleisti atskirą leidinį. Jei knyga duotų pelno, jis yra skiriamas romano premijos fondui. Premijos nelaimėję autoriai spausdinimo sąlygas nuspręs abipusiu susitarimu.

Prancūzija, kur buvo sudaryta į egzekucijos vietą suėjo daug stovyklų buvusiems sukilėliams, žmonių apsirėngusių gedulo drabužiais. Matydamos verkiančias moteris prieš mirtį Konarskis sušuko: "Neverkite dėl manęs, nes aš jau greit būsiu laisvas; verkite dėl savęs pačių, nes jus palieku vergijoje".

DR. OTTO ZEMAN

CHIROPRACTOR

Nervų — Nugarkaulio — Akių

X-Ray —

Val. 1 iki 4 v. v. & 6 iki 8 v. v.

3909 W. 26th St. LAwndale 1-1728

Dr. Vytautas Avižonis, M.D.

AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS

LIGOS

30 E. 60th St., New York City

Telef. Murray Hill 8-8677

VALANDOS: Susitarus — ketv. ir

šešt. nuo 9 iki 5 v. v.

12 Shore Lane, Bay Shore, L. I.

Telef. Bay Shore 7-3710

Susitarus — pirm., antr., treč. ir

penkt. visa diena, šešt. tik iš ryto.

DR. W. E. HARVEY

DENTIST

EXTRACTIONS — PLATE WORK

OFFICE HOURS: Sunday, Holidays 9-3 p.m.

740 W. Madison — Room 205

N. E. Cor. Madison & Madison

DE 2-8333

DR. JUZE AGLINSKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGAS

Val. 1-4 v. v. & 6-8 v. v.

5159 South Damen Avenue

Pirmad., trečiad. 10-4; antrad. ir

penktad. 10-12 v. v. ir nuo 6-9 v. v.

šeštadieniais 10-12 val. pietų

Ofiso tel. — PE 6-7800

Namų tel. — TR 4-1765

DR. KESTUTIS AGLINSKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGAS

2300 West 51 Street

Val. 1-4 v. v. & 6-8 v. v.

6322 South Western Avenue

Valandos: Antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 7 iki 9 val. vak. šeštad.

nuo 10 iki 12 v. v. ir nuo 1 iki 3 v. v. p. d.

Kitu laiku tik susitarus.

Ofiso telefonas: PR 8-3229

Rez. tel. WALbrook 5-5076

Tel. ofiso AR 6-0161; rez. GR 2-9203

DR. JUOZAS BARTKUS

GYDYTOJA IR CHIRURGAS

NORTHWEST MEDICAL CENTER

2336 W. Chicago Ave., Chicago 22, Ill.

Val. 12:30-3:30, 6-9 p.p. pirmad.,

antrad., ketvirtad. ir penktad.; 11 val.

ryto iki 2 val. p.p. šeštad. Tik susi-

starus trečiadieniais.

Tel. ofiso PR 8-1717, rez. RE 7-7568

DR. BIEZIS

GYDYTOJA IR CHIRURGAS

3145 West 63 Street

Kasdien 1-3 vakarais 7-8, tikrai

antradieniais ir penktadieniais. Tre-

čiadien. ir sekmad. ofisas uždarytas

Rez. 3241 W. 66th PLACE

DR. VL. BLAŽYS

GYDYTOJA IR CHIRURGAS

4701 South Damen Avenue

(Kampus 47-tos ir Damen Ave.)

Val. kasdien nuo 6-8 val. vak.

šeštadieniais 2-4 val. vak.

Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį

Tel. ofiso LAfayette 8-0048

Rez.: WALbrook 5-3048

Šeškai yra geri žiurkų me-

džiotojai.

Tel. ofiso HE 4-5549, rez. HE 4-3224

DR. PETER T. BRAZIS

GYDYTOJA IR CHIRURGAS

2434 West 71st Street

Val. Pirm., ketv., penkt. 1-4 ir 7-9

Antr. 1-5, treč. ir šešt. pagal sutartį

Dr. Zenonas Danilevičius

GYDYTOJA IR CHIRURGAS

6317 South Western Avenue

Chicago 29, Ill.

Pasimatymai pagal sutarties

Telefonas R.Epublic 7-4900

Rezidencijos: GRovehill 6-8161

Ofiso valandoms skamb. YA 7-3526

DR. ALINA DOMANSKIS

GYDYTOJA IR CHIRURGAS

SPECIALISTE

SPECIALISTE

Ligonius priima ketvirtadieniais

6:30-8:30; kitu laiku pagal susita-

rimą. Tel. GARDen 4-5569.

4038 Archer Avenue

DR. T. DUNDULIS

GYDYTOJA IR CHIRURGAS

4157 Archer Avenue

Ofiso val.: nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val.

vak. šeštadieniais nuo 2 iki 4 popiet

Trečiadieniais pagal sutartį

Ofiso tel.: VIRginia 7-0086

Rezidencijos: BEverly 8-3244

Tel. ofiso VI 7-0600, rez. VI 7-7303

DR. BR. GAIZIUNAS

GYDYTOJA IR CHIRURGAS

(Spec. moterų ligos ir akušerija)

4055 Archer Avenue

Kampus Archer ir California Ave

VAL.: 2-4 ir 6-8 v. v. p. d.

šeštadieniais 2-7 val. p. d.

išskyrus sekmadienius

Ofiso telefonas: INTERocean 8-7654

Buto telefonas: INTERocean 8-8739

DR. K. GUDAITIS

GYDYTOJA IR CHIRURGAS

Ofisas 10756 So. Michigan Ave

Val.: Kasdien 9-12 val. ryt. ir

1-4 val. vak., išskyrus trečiadienį.

šeštad. 10-12 v. v. Kitu laiku susi-

starus.

Ofiso telefonas: Yards 7-1166

Rezidencijos — Stewart 3-4511

DR. J. GUDAUSKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGAS

756 West 35th Street

(Kampus Halsted ir 35-ta gatvė)

VAL.: 1-4 ir 6:30-8:30 p. d. kas

dien, išskyrus trečiadienį. Atidars

šeštadieniais 1-4 val

Ofiso GRovehill 6-4020

Rez. Hilltop 6-1566

Or. Alexander J. Javolis

(JOVAISAIS)

GYDYTOJA IR CHIRURGAS

2423 West Marquette Rd.

al. 2-4 p. d. ir nuo 7-9 v. v.

Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

al ofiso PR 6-3838, rez. RE 7-9195

DR. A. JENKINS

GYDYTOJA IR CHIRURGAS

(LIETUVIS GYDYTOJAS)

2500 West 63rd Street

VAL. kasdien nuo 2-4 p. d. ir 7:30

iki 9 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta

Grovehill 6-1595

DR. ALDONA A. JUSKA

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE

PRITAIKO AKINIUS

alandos: 9-12 ir 7-9 v. v. p. d.

susitarus. Išskyrus trečiadienį.

2422 West Marquette Rd.

Ofiso ir buto tel. OL 2-1331

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJA IR CHIRURGAS

1407 South 49th Court, Cicero

Kasdien 10-12 v. v. ir 5-8 v. v. vak.

šeštadieniais 10-12 v. v. ir 5-8 v. v.

nuo 10 iki 12 valandos.

Butas 1832 So. 49th Ct.

Telefonas REliance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK

PHYSICIAN AND SURGEON

(LIETUVIS GYDYTOJAS)

3925 West 59th Street

VAL. 1-4 popiet, 6:30-8:30 vak.

Uždaryta trečiad. ir šeštad. vakarais

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJA IR CHIRURGAS

1435 So. 49th Ct., Cicero

Kasdien 1-3 v. ir 6-8 v. vakarais

šeštadieniais 12-2 v. ir 5-8 v. v.

Butas 1832 So. 49th Ave.

Ofiso telefonas: REliance 5-1811

Jei neatsiliepiu, šaukite KEdzie 8-2868

DR. EMILY V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGAS

4146 S. Archer Ave.

VAL. Kasdien popiet nuo 12-2:30 v.

vak. pirm., antr., ketvirt. 6:30 v.

Trečiadienį tik susitarus

DR. IRENA KURAS

(Gydytoja ir chirurgė)

KIDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ

SPECIALISTE

7156 So. Western Ave.

(MEDICAL BUILDING)

Pirmad., antrad., ketv. ir penktad.

nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p. ir nuo

6 v. — 8 val. vakarais. Trečiad. nuo

11 val. ryto — 1 v. p. p. šeštad. 11

val. ryto — 3 v. p. p.

Ofiso tel. RE 7-1168

Rez. tel. WALbrook 5-3745

Jei turite parduoti ar išnuomoti,

pasiskelbkite smulkių skelbimų

skyriuje. Skelbimą galite perduoti

telefonu: VIRginia 7-6640.

Tel. ofiso YA 7-5557, rez. RE 7-4956

DR. FRANK C. KWINN

(KVIEČIANSKAS)

GYDYTOJA IR CHIRURGAS

1651 West 47th Street

LIGONIUS PRIIMA: Kasdien nuo 3

val. iki 4 v. popiet. Nuo 7 v. iki 8:30

v. v. išskyrus trečiad. ir šeštad. vak.

Tel. ofiso GR 6-5399, PR 6-4732

DR. A. MACIUNAS

GYDYTOJA IR CHIRURGAS

SPECIALISTE

SPECIALISTE

Ligonius priima pagal susitarimą

6:30-8:30; kitu laiku pagal susita-

rimą. Tel. GARDen 4-5569.

4038 Archer Avenue

Su Gide'u pas Paul Claudelį

Buvo pranešta, kad praeitą savaitę mirė 88 metų sulaukęs garsusis prancūzų poetas, dramaturgas ir diplomatas Paul Claudel. Ta proga mes norime pateikti trumpą ištrauką iš kito įžymaus prancūzų poeto Francis Jammes knygos "Poeto kaprizai", kurioje jis aprašo savo susitikimą su Paul Claudel 1900 metais. Knyga išleista 1923 m.

1900 metais balandžio mėn. grįžtant iš Belgijos į Orthez, prie Pirenėjų, kur aš gyvenau, man Dievas suteikė vieną iš didžiųjų mano gyvenimo džiaugsmų: aš susipažinau su Paul Claudel. Pirmiausiai apie Claudelį aš buvau girdėjęs iš Marcel Schwob, kuris kartą man rašė: "Tas poetas ir Jūs esate vieninteliai, kurie mane žavite". Tiesą sakant, prieš keletą metų aš turėjau savo rankose egzempliorių "Tete d'Or". Tos dramos aš nesupratau. Ji man buvo nepriemama ir aš ją nemečiau.

Kartą besilankiodamas Bordeaux mieste, kur aš vis grįždavau pasižvalgyti savo rimtos ir skaudios Beatricės profilio šio miesto rūkuose, upės žuvėdų draskomose, besiverdamas vieno knygyno lentynoje aš aptikau prozos rinkinį, pavadintą "Le Cocotier". Jį skaitydama aš buvau pagautas šviesos, kuri buvo tokia skaisči, žalia ir rūdava, kad aš tariausi esąs perkeltas į Robinsono Krūzės salą ar į rojų, pasaulio kūrimo aušroje. Aš niekad nenustojau žavėtis šia tropiška knyga, su kuria aš supažindinau savo draugą Charles Lacoste, kuris ją žavėjosi, kaip ir aš. Koks didelis buvo mano nustebimas, kai po poros dienų grįžęs iš Bordeaux į Orthez, radau Claudelį laišku iš Han-Keou, kuriame j's rašo savo išpuodį, patirtus skaitant mano knygą. Aš labai džiaugiausi, žinodamas jo nuomonę apie mane. Nuo tada mes susirašinėjome. Nedažnai. Tačiau abipusę pagarba ir priširšimas palengva augo.

Taiigi, grįžtant iš Belgijos 1900 m. Marcel Schwob pas Andre Gide man pranešė, kad Paul Claudel, rengdamasis grįžti Kinijon ir sužinojęs, kad aš čia, būtinai nori mane pamatyti ir kviečia poryt pietums. Norėdamas padėkoti už pakvietimą, kurį aš priėmiau, kitą dieną jam padariau vizitą. Mane lydėjo André Gide, kuris naudojo progą susitikti su nepasiekiamu konsulu. Mes užkėpėme grubiais akmeniniais vienu senų balzak'škų namų laiptais, 37 du quai d'Anjou.

Mus pakvietė įeiti. Perėjome egzotišką saloną, kuriame pastebėjau labai jauną ir gražią poniją, vieną iš Claudelio seserų. Įėjome į vieną kambarį, kurio samon'gai pabrėžtas neturtas plovėse su kitų kambarių apstatymu. Čia buvo lova, trys kėdės, bloga kamoda, ant jos rožančius už du centus, šal' d'edele maldaknygė, kokias vartoja virėjos ir Maurice Barres "L'Appel au soldat". Mes atsisėdome. Gide ir aš buvome labai susidomėję. Tuoj pasirodė ir Claudel.

Kai aš buvau jam pristatytas, jis savo greitu ir kapotu balsu tarė:

— Jammes, aš neįrideu nieko prie to, ką jums parašiau. Juk Jūs žnote, ką aš galvoju apie jūsų bičiulystę ir jūsų kūrybą.

Jamėjus, mes vos suskubome mesti žvilgsnį į šį žmogų, kuris buvo maždaug mano amžiaus. Išpuodis iš pirmo žvilgsnio buvo apvilantis. Tai buvo pavidalas be šypsenos, nedėkingas, p'inas, tingus, nušviestas "akių kurios klausos". Profilis mažo buliuko, suėjęs į kaktą. Trumpi ūseliai. Burna didelė ir švelni; gana nepasitenkinusi. Ir žiauna, kuri atrajoja mintį pauzos metu ir klausytoją palieka nežinioje.

Jis buvo mandagus su Gide, bet ne perdėtai, kuris jo klausė:

— Ponas Claudel, juk Jūs Kinijoje turite gana daug tarnų?

— Daug, per daug. Aš turiu trisdešimt patarnautojų. Vienas batams, vienas baltiniams, vienas patarnauti prie stalo ir tt. Kad nepamirščiau to, kuris specialiai yra atsidėjęs ištuštinimui.

— Aš nenorėčiau jus išnaudoti, Ponas Claudel, bet mane jaudina vienas klausimas... Tas gražus katalikų tikėjimas... ta dangaus dovana...

— Aš laikausi Rimbaud. Prieš skaitydamas Rimbaud, maniau, kad pasaulis yra mechanizmas, norint — išmontuojamas; mašina, gaminanti sėklas (Rimbaud buvo XIX šimt. prancūzų simbolizmo vienas iš pirmtakų. — Vert.).

Jis tai pasakė taip neįtikimai skubiai, kaip vaikai, kada mokėdami atsako katekizmo klausimus. Buvo aišku, kad jo atsakymai jam yra galutini, kuriems nelaukiama replikos.

O kalbant apie Andre Gide, jo mintis formuluoja priekaištus, kaip Fausto barzdėlė:

— Ar nebūtų nediskretiška, ponas Claudel, jus paklausti dar vieno dalyko. Ta prozinė forma, kuri jums yra tokia būdinga...

— Eilės turi įkvėpimą ir iškvėpimą, kuriuos reikia suvesti. Tai nėra lengvas uždavinys.

— Mielas ponas Claudel, — iš drįsau ir aš — ar aš galėčiau pateikti vieną prašymą. Aš labai rūpinuosi žurnalu "L'Ermite". Man būtų didelis džiaugsmas ir garbė...

— Puiku, aš čia turiu ištisą dramą "L'Echange", kurią "La Revue de Paris" man gražino. Nežinau kodėl.

Jis buvo labai nustebęs, kad tokio pobūdžio drama galėtų kam netikti. Kuopaprasčiausiai jis padavė ją Gide'ui.

Šį momentą aš jį matau geriau, šviesa išryškina jo bjūrokratinę liemenę, kuri padaryta taip, kad prie jos būtų galima nešioti satin'nes rankovės. Aš pastebiu laikrodžio virvelę iš juodo šilko, kaip pas kokį senovistą. Senoviskas kravatas. Pervertantis pasitikėjimas iš pastrėjusių lūpų. Vyskupiškas ametistas iš pilnų audros akių. Pagaliau — romėniška kaktas, kuri pakyla ir nusileidžia su neįsireiškiama skaitumu.

Ant rytojaus mes susitikome trys: Paul Claudel, Marcel Schwob ir aš Laperouse restorane. Pusrityčiai buvo mums užsakyti šeimininko, kurio laikysena nuo vakar buvo pasikeitusi. Aš norėčiau sakyti, ji buvo šviežesnė; nors dvasia buvo ta pati. Jis mums padovanojo porą egzempliorių rankraščio "La connaissance de l'Est". Sakėsi noris gauti ministerijos leidimą, nors dalykus išleisti. Šiuose jo žodžiuose skambėjo neįtikima jo klusnumo dvasia. Jis valgė, gėrė ir kalbėjo solidžiai. Kalbėdamas apie Dievą, jis tai darė tokiu jėga, tarsi norėjo išvengti mažiausio žodžio prieš savo tikėjimą.

Prisipažinsiu, kad tada aš labai supratau, nes nežinojau, kad jis ką tik buvo grįžęs iš kolektyvų pas benediktinus. Bet aš jaučiau, kad galingo ir sveiko žmogaus širdis, širdis taip lengvai atspėjama, buvo ugnis; ta ugnis, kuria pranašas Izajas apvalė savo lūpas. Jis mokėjo būti mielas; taktingai kalbėjo apie mūsų knygas; buvo beveik švelnus savo klasės draugu Marcel Schwob. O šis, išbašęs, kaip drobė, nuolat operuojamo ligo- nio baltumu, — dar šiandien matau — gerte gėrė jo žodžius, kaip malonės vandenį, kurie jam davė amžino ir laimingo gyvenimo t'krumą.

Nereikia manyti, kad Claudelis tą dieną išnaudojo apologetiką. Jis mums kalbėjo apie Kiniją su jos bonzomis, slibiniais, fantastišku menu ir keistais val-

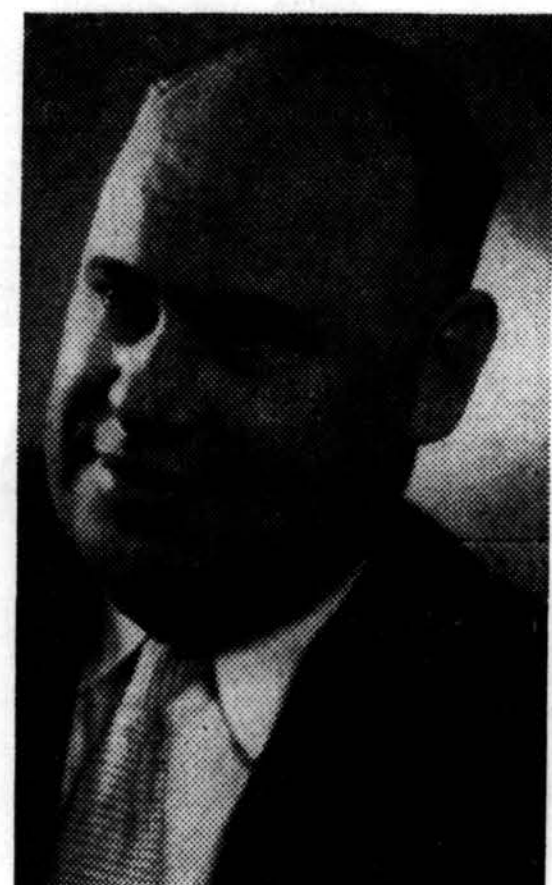
Reginys iš Paveisėjinių piliakalnio, Pietų Sūdovoje

Ged. Galvos 50 m. sukaktis

Mūsų kultūrininkui G. Galvai sueina 50 m. amžiaus. Jis gimė 1905 m. Zizonų kaime, anuometiniame Čipeny, o vėliau Vabalninko valsč. Jei jo brolis Ernestas yra šeimoje vyriausias, Gediminas paskutinis.

Baigęs Biržų gimnaziją 1925-29 m. studijavo ūkio ir teisės mokslus Kaune, Vytauto Didžiojo universitete. Per ketverius studijų metus baigė minto universiteto Ekonomijos-Teisės skyrius ir žurnalistikos kursų Teologijos Filosofijos fakultete.

1929 m. Lietuvos vyriausybė jį pasiuntė į užsienį studijuoti specialius ūkio klausimus ir pagilinti tarptautinio ūkio studijas.

Ged. Galva

jas. 1929-31 m. tuo tikslu jis lankėsi Romoje, Zenevoje, Paryžiuje ir Kielyje.

Pradžioje jis dirbo Žemės ūkio ministerijoje patarėju, 1931-34 m. buvo Finansų ministerijoje, Centraliniame Statistikos biure ūkio Konjunktūros skyriaus vedėju ir vienas Finansų ministerijos žurnalų "Ūkis ir rinka" redaktorių.

1934 m. jis talkininkavo organizuojant Prekybos institutą, o vėliau ten buvo lektoriumi, docentu, dėstė statikos teoriją, ūkio statistiką, ūkio politiką, konjunktūros mokslą ir tarptautinį ūkį. Tuo metu (1934-40 m.) jis parašė visus dėstytojų kursus, kurie buvo išleisti rankraščio teisėmis, arti 2,000 pusl.

Sovietams okupavus Lietuvą jis buvo atleistas iš e'tųjų pareigų. Išėjus metus gyveno nuolat kaitaliodamas vietas. Tuo būdu liko nesuimtas ir neišvežtas.

Antrojo Pasaulinio karo metu susidarius la'kinajai Lietuvos vyr'ausybei netrukus buvo pakviestas Valstybės Taupomųjų kasų valdytoju, kuriuo buvo 1941-42 m.

Nacių okupacinė valdžia netrukus pradėjo užgniauzti Lietuvos ūkį ir palaipsniui pradė-

gia's. Pabaigus pietus, kai mes atsidūrėme gatvėje, Marcel Schwob atsivėikino. Tada Claudel's, keistu iškilmingumu man pavadė vieną šveln'ą misiją. Mes persikyrėme šaligatvy. Aš grįžau į Orthez, o jis į Kiniją — į šalį, kurios yra truputį panašios, kaip jis man tvirtino.

jo griauti Lietuvoje buvusius bankus. Susidaręs bankų valdytojų samburis anuomet svarstė priemones, kad suderintai pasi- priėmtų lietuviškųjų bankų panaikinimui. Sukaktuvininkas buvo šalininku ne vien bankų sri- tyje kietai laikytis, bet ir prie- šinosi Kauno komisarui, kuris be jokio teisinio pagrindo užsi- mojo pagrobti Taupomųjų Vals- tybės kasų rūmus. Tai kovai vykstant naciai nutarė be for- malaus pagrindo sukaktuvininką suimti ir padėti į kalėjimą. Tai padaryta 1942 m. kovo 17 d. Tardymų metu jam primestas ne tik prieštaravimas, bet ir maišto kurstymas prieš nacius okupantus.

Arti pusės metų išlaikius Kau- no sunkiųjų darbų kalėjime jis buvo paleistas, su sąlyga, kad nedalyvaus politinėje veikloje ir savu noru per dvi savaites iš- vyks iš Lietuvos. Nežiūrint į pakartotinus grąsinimus jis pa- siliko Lietuvoje gyventi iki iš- rytų atslinko naujas okupantas.

Sunkiausiose tremties sąlygo- se jis dalyvavo ne vien spaudo- je, bet ir tremties visuomeniniame gyvenime.

1949 — 1953 m. jis gyveno JAV. Plačiai įsijungė į lietuviš- ką veiklą, spaudą, bet taip pat pradėjo dirbti akademiniame sri- tyje.

Vlikui užsimojus pilniau suor- ganizuoti radijo veiklą lietuvių tautai jis buvo pakviestas vado- vauti minėtai sričiai. Daugiau metų ten dirbęs ir palikęs aiš- kius savo darbo pėdsakus ap- leido Europą ir pastarosiomis dienomis grįžo į JAV.

INCOME TAX SERVICE

AFTERNOON AND EVENINGS

JOSEPH S. CONRAD

2000 W. 51st Street

In Manuso's Candy Store

Rep. 7-9428

We speak Polish and Slovak

EDWARD KELLY

Complete Carpentry, Base-
ments, Attics, Porches, Stairs
Sunnyside 4-2219

T.V. & RADIO SERVICE

All Parts and Labor

Guaranteed

For 9 Months

Only \$5 per call

1406 Independence Blvd

ROCKWELL 2-4772

ROOFING & SIDING

Roof Repairs

No salesmen's commissions

F.H.A. Financing

For Free Estimates Call

GADBURY ROOFERS

6835 S. Emerald Aberdeen 4-8763

KARLOV BOWLING

Mabel & Paul Peschke, props.

8 Streamlined Lanes

Moderniškas baras

3949 ARMITAGE AVE.

ALbany 2-1399

COMPLETE REMODELING SERVICE

SPECIAL WINTER PRICES

Dwitt Remodeling Co.

EV. 4-4287

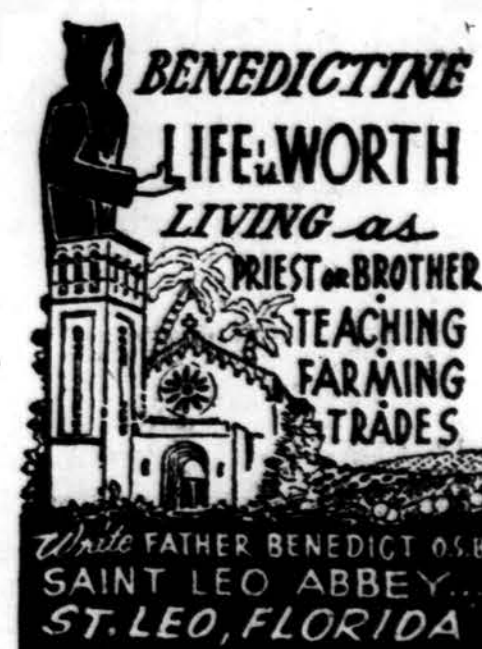
OR

CL. 4-0844

susitartinimo draugijoje, o vėliau Klaipėdoje jis buvo jos pirmi- ninkas ir Latvijos apdovanotas trijų žvaigždžių ordinu už nuo- pelnus.

Būdamas Amerikoje vadova- vo "The American Friends of ABN". J's yra Lietuvių Ben- druomenės JAV idėjos sklaidė- jas, sukūręs vieną jos skyrių.

Link' me sukaktuvininkui sek- mės ir toliau dirbti lietuvių tautos labui.

FOR THE BEST IN VALUE

See

AVALON APPLIANCE

Sewing Machines • Washing

Machines • Vacuum Cleaners

• Guaranteed Parts, Repairs

& Motors

Call REgent 1-0040

1327 E. 79th St.

ASTHMA

Pagalba iš Arizonos

Iš Arizonos ateina praneši- mas vilties kenčiantiems nuo asthmės. Nesvarbu kaip bevilti- ška jūsų padėtis, nesvarbu kaip nusiminę esate dėl vaistų, kuriuos bandėte — ZINOKITE FAKTUS! NEMOKAMAI, PIL- NOS INFORMACIJOS SUTEI- KIAMOS JUMS PAREIKALA- VUS. BE ĮSIPAREIGOJIMO. Rašykite šiandien! DEPT. F-3

S-K RESEARCH LABORATORIES, INC.

377 N. 3rd Ave.

PHOENIX, ARIZONA

WINTER HOURS

Mon., Wed., Thurs. & Sat.

8 A.M. to 6 P.M.

FRESH EGGS - FRUITS - VEGETABLES

SOLLES FARM STAND

3744 West 95th Street

GArden 2-7172

SVEIKIAUSIA IR SKANIAUSIA

GREAT AMERICAN

VODKA

Pagaminta geriausių pasaulyje specialistų pagal lietuvišką receptą jau gaunama Chicagoje.

Fabrikas, kuris pagamino tą degtinę, yra apdo- vanotas 37 aukso medaliais.

Tavernos ir likerų parduotuvės gali užsisakyti

tel. DAnube 6-9443, 3139 So. Halsted St.

For The Best Values in Food It's

POWERS

CERTIFIED SUPER MART

COMPLETE ONE-STOP FOOD SHOPPING

3140 West 59th Street

JUST EAST OF KEDZIE

BUILD SMOOTH, DURABLE WALKS and DRIVEWAYS

WITH

"NEWKIRK CONCRETE"

... CONSISTS OF FINE, CLEAN AGGREGATE

WEST SUBURBAN TRANSIT MIX, INC.

515 SPRING AVENUE

Phone Nap. 1560-M

Our drivers give friendly, courteous service

SATURDAY DELIVERIES AT REASONABLE PRICES

ŠVENTOS ŠEIMYNOS PRIEGLAUDOS

Statybos Fondo Naudai

ruošiamas

TREČIAS METINIS BANKETAS

Sekmadienį, Baland. 24 d., 1955 m., 6:00 val. vak.

MORRISON VIESBUTYJE

MURAL ROOM,

Chicagoje

AUKA ASMENUI \$15.00

Šv. Šeimynos Prieglauda seneliams, vienintelė tokia įstai- ga Chicago apylinkėje, ruošiasi statyti seneliams sanatoriją. Chicago lietuviai atjaukite šį labdarinę darbą ir prisidėkite auka ar dalyvavimu šiame bankete.

Banketo biletai platinami: atskirų asmenų, prieglaudose, Orland Park, Ill. ir Šv. Kryžiaus parapijos raštinėje, 4557 So. Wood St., Chicagoje.

LIETUVIŠKOJI MOKYKLA

AMERIKOS LIETUVIŲ MOKYTOJŲ S-GOS SKYRIUS

Redaguoja — Jer. Ignatonis, 4630 S. Paulina St., Chicago 9, tel. VI 7-5157. Red. pavaduotojai: J. Kreivėnas ir A. P. Bagdonas

Mokyklų, Mokytojų sąjungos ir L. Bendruomenės reikalais

1. Lituanistinių mokyklų vedėjams ir mokytojams

JAV veikia visa eilė lituanistinių mokyklų, dirbdamos lietuviškas išlaikymui didžiulės reikšmės darbą. Apie jį tačiau neturime surinkti vieno vietos žinių. Šiam tikslui, o taip pat darbo organizacijos dėlei Amerikos Lietuvių Mokytojų sąjungos valdyba nori pranešti visų JAV viešųjų lietuviščių mokyklų, pradžių ir augštesniųjų, veikiančių mokyklų dienom ar tik šeštadieniais, registraciją. Todėl šių mokyklų vedėjai ir mokytojai (kur vienas yra) prašomi suteikti šias pirmąsias žinias: savo adresus, kitų, jei yra, tos lietuviškos mokyklos mokytojų vardus ir pavardes, prie kurios mokyklos veikia lietuviškos mokykla, pradžios ir augštesniosios, dirba kasdien ar tik šeštadieniais ir kiek mokinių ją lanko. Rašyti prašome sekretorei E. Vilimaitei, 5610 So. Winchester Ave., Chicago, Ill.

2. Apygardų ir skyrių Valdyboms

Amerikos Liet. Mokytojų s-gos Chicago skyriaus valdybai tekus perimti centro valdybos pareigas, teko ir uždavinys priversti ligi galo Liet. Mokytojų s-gos JAV Valstybės organizavimo darbą. Šiam uždaviniui vykdyti reikia parengti Sąjungos įstatus, patiekti apygardų ir skyrių Valdyboms su jais susipažinti, dėl jų pasisakyti bei juos priimti ir pagal priimtųjų įstatus išrinkti Sąjungos centrinius organus.

Išstatams parengti sudaryta komisija iš T. Blinstrubo, pirm., M. Kriščiūno ir V. Šimaicio. Įstatų tikimasi parengti jau artimoj ateity.

Parengtus įstatus pasiūsiame apygardų Valdyboms, taip pat Valdyboms skyrių, palaikančių ryšius tiesiogiai su centru, prašydami dėl įstatų pasisakyti. Per apygardas ir skyrius teks pranešti ir centrinių organų rinkimus. Dėlto prašome apygardų ir minėtųjų skyrių valdybas pranešti mums dabartinius sąstatų ir adresus.

1954.7.24 perimant c. valdybos pareigas, iš gautų bylų buvo matyti, kad veikė apygardos Bostone ir New York'e ir skyriai Chicagoje, Clevelande ir Los Angeles. Jei šiuo metu būtų ir kitur susiformavę Sąjungos organizaciniai vienetai, jie pra-

mi pranešti Valdybų sąstatus ir adresus. Rašyti sekretorei E. Vilimaitei augščiau minėtu adresu.

3. Visiems kolegoms mokytojams

JAV Liet. Bendruomenės organizavimo darbas yra, kaip žinome, jau tiek pažengęs, kad netrukus jau įvyks rinkimai į Vyr. Tarybą. Mokytojai, ligšiol didėle dalimi nešę bendruomenės organizavimo darbus, turėtume ypatingai dabar padaryti iš savo pusės visą, kad galimai didesnis skaičius lietuvių dalyvautų rinkimuose ir tuo pademonstruotų organizuotą lietuvių jėgą. Įsirašykime, jei kas dar neišrašė, tuojau į rinkimų sąrašus savo apylinkę, priminkime ir paskatinkime kitus tautiečius tai padaryti ir pasirūpinkime, kad mūsų gyvenamoj apylinkėj galimai daugiau lietuvių atliktų rinkimų dieną savo lietuvišką pareigą — balsuoti.

Amerikos Lietuvių Mokytojų Sąjungos Centro Valdyba

Chicago, 1955.2.24

★ ★ ★

Iš Centro Valdybos darbų

Sudaryta studijinė komisija atsisitačios nepriklausomos Lietuvos švietimui planuoti. Komisijos sąstatas: M. Varnienė — vaikų darželiai, K. Meškoniš — pr. mokyklos, P. Maldėikis — pr. mok. mokytojų parengimas, St. Ruds — vid. mokyklos, M. Kriščiūnas ir Ig. Malinauskas — vid. mok. mokytojų parengimas, K. Germanas ir Br. Klorė — specialinės mokyklos, kan. V. Zakarauskas — religinis auklėjimas ir J. Kavaliūnas — pirmininkas. Komisija darbą jau pradėjo. Darbą plečiant, teks ir komisijos sąstatą plėsti.

Norint laiku laimėti lietuviškos spaudos skaitytojus, or-

FRED BAKER HEATING
New Location! New Modern Shop!
Oakwood & Ogden Aves.
3 blocks west of Main St.

PHONE 225

WE REPAIR
Washing Machines
Clothes Dryers
Ironers
Vacuum Cleaners
And Sell Parts For Same
HARVEY HOME APPLIANCE CO.
15422 Broadway Ave., Harvey
Phone Harvey 393

NUO UŽSISĖNĖJUSIŲ SKAUDANČIŲ ŽAIZDŲ IR ATVIRŲ ODOŠ LIGŲ

Tie, kurie kenčia nuo SENU, ATVIRŲ IR SKAUDANČIŲ ŽAIZDŲ, JEI negali rasti palengvinti, jie negali ramiai miegoti ir naktimis miegoti, nes jų užsisekėjusios žaizdos niežti ir skauda. Kad pašalinti tai, niežėjimą ir skaudėjimą senų atvirų ir skaudančių žaizdų, uždeikite **LEGULO Ointment**. Jų gydymo ypatybės palengvina jūsų skaudėjimą ir galėsite ramiai miegoti naktį. Vartokite jį taip pat nuo skaudžių nudegimų. Jis taip pat pašalina niežėjimą ligos vadinamos **PSORIASIS**. Taip pat pašalina persėjimą ligos vadinamos **ATLETIC'S FOOT**, su stabdo džiūvinimą odos ir perplėtimą tarpdėžių. Yra tinkamas vartoti nuo žiūstančios, suskilusios odos dederinių, odos išbrėmų ir t. t., taip pat tinkamas vartoti vaikams kada pasirodys skaudus išbrėmimas nuo vystų. Jis yra geras gydymas nuo visų viršūnų odos ligų **Legulo Ointment** yra parduodamas po 75 ct., \$1.25, ir \$3.50. Pirkite vaistinėse Chicagoje ir apylinkėse: Milwaukee, Wisc. Gary, Ind. ir Detroit, MI. Chicago arba rašykite ir atsiskysite **Money order**!

LEGULO, Department D.
5618 W. Eddy St., Chicago 34, Ill.

ganizuojamas vėjus vaikų laikraštėliams Eglutėi ir Tėviškėlei platinti. Prieš Kalėdų šventės buvo šiuo reikalu kreiptasi atsisaukimu taip pat ir visuomenę, kartu skatinant skirti dovanoms įvairiomis progomis ypatingai lietuviškus dalykus (knygas, paveikslus, rankdarbius).

Gyvas reikalas mokyklinio jaunimo lektūrai tinkamos lietuviškos literatūros, patrauklios ir tautinė samonė ugdančios. Jai organizuoti, o taip pat įieškoti kelių jai skleisti sudaryta Komisija. Ji parengs sąrašą visų pirma perspausdintiųjų jau Lietuvoje išleistų jaunimui skirtų knygų (istorinių apysakų iš Lietuvos praeities ir pan.) ir konkurso sąlygas naujiems veikalams parašyti. Leldejai žiūrėti į reikalą palankiai. Tikimasi, kad ir visuomenė parems. Komisijos sąstatas: D. Lipčiūtė-Augienė, P. Orintaitė-Janutienė, B. Babrauskas, J. Kreivėnas, Ig. Serapinas.

A. Gulbinskas nenuilstamai darbuojasi organizuodamas aukas Vasario 16 gimnazijai remti.

Centro valdybos pareigas eina naujoji Chicago skyriaus valdyba pareigomis pasiskirstė taip: J. Kavaliūnas — pirm., A. Gulbinskas — vicepirm., E. Vilimaite — sekr., K. Vaičekauskas — izd., F. Medušauskienė.

Tu reikalauji Dievo buvimo įrodymo. Ar kas nors dega žibintą saujai pamatyti?

— Rytų išmintis

MATT JACKSON
DECORATING SERVICE
DAŽYMAS, DEKORAVIMAS POKIERIAIS ĮSUSIMAS
Maloniai suteikiami nemokami apskaičiavimai
GArden 4-5300 ESsex 5-1771

MOVING

A. BENTULIS atlieka įvairius perkraustymus ir pervedimus iš tolimų ir artimų atstumų.
Telef. SE. 5-2146
arba BL 7-7075
1885 CANALPORT

ASTHMA

Rašykite - Siūlome išbandyti be jokio mokesčio! JEI KENČIATE NUO BRONCHIAL ASTHMA PAROXYSMS kosulių, kvapo netekavimo, karščiavimo, skubiai rašykite. Be rizikos, be išlaidų išbandymui. Net jei ir manote, kad jums vilties nebėra. Rašykite šią dieną: NACOR, 411, STATE LIFE Bldg., Indianapolis 4, Ind.

Ar jau turite įsigiję vadovėlį — **KAIP PASIRUOŠTI I.A.V. PILIETYBEI**

Jei neturite, pasiskubinkite įsigyti, nes jau baigiama parduoti laida. Teksta peržiūrėjo teisėjas **Alfonse F. Wells**. Spaudai parengė Pr. Šulaitis. Anglų ir lietuvių kalbomis patiekti klausimai ir atsakymai, kuriuos klausinėja teisėjai per pilietybės egzaminus.

Vienas iš daugelio išlaikusių pilietybės egzaminus, rašo: "Patyriau, kad geriausia Amerikos pilietybei gauti medžiaga yra Prano Šulicio parašytos knygelės. "Kaip pasiruošti I.A.V. pilietybei". Iš šios knygelės pasiruošiau ir gerai išlaikiau pilietybės egzaminus. Todėl rekomenduoju visiems būtinai pilietybės egzaminams tą vadovėlį įsigyti. 1954.3.5, Chicago. Algirdas B. Leidinio kaina 60 centų.

Pingus su užsakymais siųsti "Draugas" 2334 So. Oakley Ave. Chicago 8, Ill.

Lituanistiniai klausimai

Amerikiečių spaudoje rašoma, kad artimiausiu laiku augštesniosiose mokyklose be anglų kalbos bus dėstoma dešimt svetimųjų kalbų, jų tarpe ir lietuvių. Mums džiugus šis faktas, kad ir lietuvių kalba amerikiečių mokyklose domimasi panašiai kaip prancūzų, vokiečių, graikų, lotynų, ispanų ir kt. Tik kažin kodėl mes patys nepakankamai rodome susidomėjimo savo kalbos mokymu. Štai kad ir praeitų metų Lietuvių Mokytojų s-gos Chicago skyriaus pastangos įvesti bent kurioje amerikiečių mokykloje lietuvių kalbą, nedavė gerų rezultatų. Bijomasi, kad nepakenktų dabartiniai Lituanistikos Augštesniajai mokyklai. Be reikalo. Mūsų supratimu, vaikai gali mokytis lietuvių kalbos ir bet kurioje amerikiečių augštesniojoje mokykloje ir kartu lankyti Lietuvių Augštesniąją mokyklą. Lietuvių kalbos mokytišose sąlygose niekuomet nebus per daug.

Betgi atsiranda ir tokių, kurie iš viso nesidomi lietuvių kalbos mokymu bet kurioje mokykloje. Nors tokių nėra daug, bet pats faktas nemalonus ir sudaro pretekstą atsiliepinėjimams. Kada kaimynystėje vieno piliečio vaikui nelanko jokioje mokykloje lietuvių kalbos pamokų, tuomet tėvams pasunkėja uždavinys savus vaikus priversti.

Kaip prieiti prie tų tėvų, kurie neleidžia savo vaikų į bet kokią lietuviškos pamokas? Kaip juos įtikinti, kad ir jų vaikai...

Gyvenimo "slenkstis"

New Yorko medicinos kolegijos dėstytojas dr. H. B. Eiber tvirtina turįs davinį, kad sunekstą atsiliepinėjimams. Kada kaimynystėje vieno piliečio vaikui nelanko jokioje mokykloje lietuvių kalbos pamokų, tuomet tėvams pasunkėja uždavinys savus vaikus priversti.

CONRAD'AS - FOTOGRAFAS

(Lietuvi)
Moderniška ir elegantiška įvairioms nuotraukoms. Specialybė — vestuvės. Jau navedžiamas duoda puikiai ir brangiai dovana. Rašykite ir gražiai atsakysime.
14 WEST 63rd STREET
Tel. EWE 3-8888 arba EWE 4-8841

PERKRAUSTYMAI — MOVING
Pigus, sąžiningas darbas. Visi apdraudimai. Iš artimų ir tolimų distancijų. Saukite sekantį:
ANTANAS VILIMAS
3415 S. LITUANICA AVE., CHICAGO, ILL.
Telefonas — FRontier 6-1882

SPECIALUS NUPIGINIMAS!

ROOSEVELT FURNITURE COMPANY, INC.
2310 West Roosevelt Road
Telef. SEeley 3-4711
Hide away Bed — Sofa-lova \$109.00
SOFA-LOVA ir krėslas .. \$169.00
Nauji 1955 modelio Frigidaire šaldytuvai, specialiai nupiginti tik \$149.00
Pasinaudokite šiais nupiginimais ir aplankykite LIETUVIŲ KRAUTUVĘ. Atidara ir sekmadieniais nuo 11 val. dieną iki 5 val. vakaro.

LIETUVIŠKA ĮSTAIGA

SAFETY OF YOUR SAVINGS
CRANE
Savings & LOAN ASSN
INSURED UP TO \$10,000
2555 West 47th St. LAF. 3-1083
CHICAGO 32, ILL.
B.R. PIETKIEWICZ PRES.

MES PRISTATOME ANGLIS IR PĖCIAMS ALIŲ — DIDELIAIS IR MAŽAIS KIEKIAIS.

Mes taipgi perkraustome jūsų baldus saugiai keletą blokų ar keliasdešimt mylių. Reikale šaukite mus. Vieno kambario baldus arba viso namo. Kreipkitės pas mus. Turis daug metų patyrimo perkraustymo darbe.

STASYS FABIJONAS
2146 So. Hoyne Ave. Tel. Virginia 7-7097

SHOP IN YOUR OWN NEIGHBORHOOD

WEST SUBURBAN AUTO PARTS CO.
SELECT AT ECONOMY PRICES
WIDE ASSORTMENT
• Auto & Truck Parts
• Generators Exchanged & Rebuilt
• Motor Rebuilding
• General Machine Shop Work By Experts
511 Lake Maywood, Ill. FI. 3-2050

PIGLAI IR SAUGIAI PERKRAUSTAU BALDUS VIETOJE IR IS TOLIAU K. EIDUKONIS

Turite naują didelį sunkvežinį ir apdraudas
6930 S. Talman, Chicago 29, Ill.
Tel. GROvehill 6-7096

SOPHIE BARGUS RADIO PROGRAM

IS WGES stoties — Banga 1390
PIRMAD. IR PENKTAD.
8:45 iki 9:30 val. ryte
SESTAD. 8:30 iki 9:30 ryte
PIRMADIENIO vak. nuo 7—8 v.
Sekmad. 8:30—9:30 v. r. IS stoties
WOPA — 1490 kil.
Chicago 29, Ill. HEmlock 4-2413
7121 SO. ROCKWELL ST.

Vestuvių nuotraukos Augštos rūšies fotografijos Mūsų specialybė

Precin Photo Studio INC.

EDVARDAS ULIS, sav.

4068 Archer Avenue
Telefonas Virginia 7-2481

BUICK'AS LIETUVIŠKAS AUTOMOBILIS

JEI TELEVIZIJA NEVEIKIA, TUOJ Į DAIRĄ KREIPTIS REIKIA!
SAŽININGAS TAISYMAS SU GARANTIJA
inž. A. SEMENO priežiūroje
DAIRY TELEVISION COMPANY
qualified engineers service
3130 S. Halsted-DA6-6887

MOVING APPRAUSTAS PERKRAUSTYMAS
IŠ TOLI IR ARTI
NAUJI DIDELI TROKAI-NAUJIAUSI KRAUSTYMO ĮRANKIAI
ILGŲ METŲ PATYRIMAS - PIGUS IR SAŽININGAS PATARNAVIMAS
JUOZAS NAUJOKAITIS
2022 W. 69th CHICAGO 36, ILL. Tel. WAilbrook 5-9209

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR GASOLINO STOTIS
Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, įvairių rūšių alyva, baterijos ir automobiliams dalys.
1934 West 59th Street Tel. GROvehill 6-9136
M. ČESAS, patyręs auto specialistas

TIKSLUS IR RŪPESTINGAS PAJAMŲ MOKESČIO APSKAIČIAVIMAS
2737 West 43rd St. Telef. CL 4-2390
Kasdien nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak.; šeštadieniais nuo 10 val. ryto iki 7 val. vak. Trečiadieniais uždaryta.
ŠIMAICIAI,
REALTY, BUILDERS, INSURANCE

TAUPYKITE Chicago's Stipriausioj Taupymo Įstaigoj

TURTAS. \$53,000,000
ATSARGOS FONDAS \$4,000,000
JUSTIN MACKIEWICH, President and Manager
ISTAIGOS Kasdien, įskaitant šeštad., nuo 9 v. ryto iki 4 p. p.
VALANDOS: Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais visai neatidaro.

CHARTERED AND SUPERVISED BY THE UNITED STATES GOVERNMENT

STANDARD FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
PHONE: Virginia 7-1141

Tautosaka susovietintoje

Lietuvoje

DR. J. BALYS, Washington, D. C.

Sovietai labai mėgsta girtis, kad jų santvarkoje esą sudaromos geriausios sąlygos mokslui ir menui tirti. Panagrinėjime vieną atvejį, kaip ten iš tikrųjų yra. Darbai tautosakos srityje Nepr. Lietuvoje buvo tinkamoje augstumoje ir pažūrėjime, kas pasidarė po dešimties metų.

Lietuvių Tautosakos archyvas, įsteigtas 1935 m., surinko kelis šimtus tūkstančių tautosakos užrašymų ir 1935 — 1940 m. laikotarpy išleido aštuonis storus toms gerai paruoštas tautosakinės medžiagos ir studijų. Jis dabar panaikintas, nebeveikia, kaip savarankiška įstaiga ir yra priskirtas prie Mokslų akademijos, Lietuvių Kalbos ir Literatūros instituto, tik kaip Tautosakos sektorius. Tai aiškus nuvertinimas.

Per dešimtį metų Lietuvoje neišėjo joks tautosakinis mokslinio pobūdžio veikalas, kai tremtyje jų galėjo pasirodyti visa eilė, pvz., "Lietuvių tautosakos lobyno" keturios knygos. Lietuvoje buvo išleisti tik keli popularūs leidiniai: J. Lingio "Lietuvių liaudies šokiai" (1948), tai pats rimčiausias leidinys, paruoštas dar pagal senas tradicijas, perspaudintas Chicagoje 1954 m.; J. Čiurlionytės "Lietuvių liaudies dainos vaikams" (1948); J. Basanavičiaus "Rinktinės pasakos", rodos, P. Cvirkos peršilizuotos (1948); B. Sruogos "Lietuvių liaudies dainų rinktinė" (1949). Tai vis leidiniai, skirti tik pasiskaitymo arba praktikos reikalingiems.

Lietuvių tautosakos rinktinė

Po penkerių metų visiškos pertraukos pasirodė naujas leidinys: **Lietuvių tautosakos rinktinė** (Kaunas, Valst. Grožinės Literatūros leidykla, 1954, 559 psl., tiražas 10.000 egz.). Reikia pripažinti, kad leidinio išorė ir technika yra puiki, tarsi tai būtų eksportinė prekė: geras popierius, daili spauda ir įrašimas, gaidos rankų rinkimo ir be priekaito, duota 22 lapai klėsių kreidiniame popieriuje, T. Kulakausko iliustracijos yra skoningos ir prasmingos, paremtos mūsų liaudies ornamentais. Matome, kad "Spindulio" spaustuvė ir litografija dar neišvėtos į Rusiją. Dabar pažūrėjime į turinį.

Aišku, tai kolektyvinis darbas. Atsakomu redaktorium pasirašė K. Korsakas. Kiti parenėjai: Amb. Jonynas, A. Mockus, B. Uginčius ir M. Vymerytė. Tai vis negirdėtos pavardės, nauji tautosakininkai, išskyrus Vymerytę, kuri jau ir anksčiau domėjosi pasakomis.

Knygos gale dar pridėta: redaktoriaus (turbūt, techniškas) Eug. Matuzevičiaus. Pratarėme sakoma: "Carizmo ir buržuazijos valdymo laikais išleistieji lietuvių tautosakos rinkiniai pateikia neteisingą lietuvių tautosakos vaizdą, nes į juos dėl įvairių priežasčių dažnai nepatekdavo patys pažangiausi lietuvių tautosakos kūriniai. Be to, anksčiau išleisti lietuvių tautosakos rinkiniai šiuo metu yra pasidarę retas dalykas ir plačiausi tarybinės visuomenės sluoksnams sunkiai beprieinami" (p. 5). Atrodo, kad lietuviškų knygų naikinimas buvo vykdomas toliau, jei jos pasidarė tokios retos ir sunkiai beprieinamos.

Patį tautosakinę medžiagą, pagal sovietinę sistemą, padalinta į du periodus: iki spalio revoliucijos (p. 11 — 429) ir po spalio revoliucijos (p. 433 — 500). Kaip matome, senoji arba tradicinė tautosaka yra tokia turtinga ir įdomi, jog ir per laukdama cenzūrą praėjus dar liko daug tikrai gražių ir ver-

tingų dalykų. Dainos (daugelis jų su melodijomis) paskirtos į tokius skyrius: apie darbą, gamtos reiškinius, meilę, šeimos gyvenimą, vaišių dainos, dainos prieš išnaudotojus (apie baudžiavą ir ponus, liaudiškos), apie tėvynės gynimą ir karo tarnybą, ir pagaliau revoliucinės kovos dainos. Pastarosios yra lietuvių pabėgėlių parsivežtinės iš Rusijos po pirmojo Pasaulinio karo. Kaikuriuos jų buvo šiek tiek žmonėse paplitę, pvz., "Nelaukim kauptis į vienybę" ir "Paskutinį jau kartą šiandieną". Tačiau jos visos buvo šviesuolių sukurtos ar išverstos iš rusų kalbos, tad tikromis liaudies dainomis jų negalima laikyti.

Susovietintos dainos

Kaikurios tikrai liaudiškos dainos gavo savotiškus aiškinimus, liko susovietintos. Pvz., vienos dainos pradžia duoda paprasčiausią gamtinį vaizdą: "Iš rytų šalelės saulutė tekėjo, o iš vakarėlių debesėliai ėjo". Jai duotas toks prierašas: "Pirmasis jos posmas... simbolizuoja lietuvių liaudies meilę didžiajai rusų tautai už istorinę pagalbą kovoje dėl išsivadavimo ir tarybinės santvarkos sukūrimo" (p. 506). Ar bereikia didesnio pasityčiojimo iš nieko nedėtos dainos? Kai ji buvo sukurta, dar pasaulyje niekas nieko negirdėjo apie jokią tarybinę santvarką. Lietuvių "meilė" rusams geriausiai išreiškta dainose, kuriose minimi kazokai. Nei vienos tokios dainos šiame rinkinyje, aišku, nerandame. Kitoje prancūziškos dainoje posmū "Jūs su rusais į gretą sustoję, su prancūzais kariauti pradėjo", duodamas prierašas, kad "daina parodanti lietuvių ir rusų tautų draugystę kovoje prieš Napoleono įsiveržimą" (p. 516). Ta daina originale turi 7 posmus, įdėti tik trys, kiti paprasčiausiai nukrauti, nes ten apie lietuvių-rusų "draugystę", nieko nesakoma. Dainai "Ko tu sprogsti žuolėli" prirašyta pastaba, kad tai esanti pirmojo Pasaulinio karo laikų daina. Netiesa, tai 1904 metų daina, kai lietuviai turėjo kautis Mandžiūrijoje su japonais. Viename mano užrašytame tos dainos variante sakoma: "Vely Lietuvos šalelį lygūs laukai artie, o ne už maskolius žemę an japono aitie. Vely Lietuvos šalelį žalius rugius maitie, o ne Mandžiūrijoj kraują be reikalo lietie". Aišku tokie posmai negalėjo rasti vietos sovietiniame leidinyje, tad ir daina buvo pajauninta.

Nemoksliskas elgesys

Dainų tekstai imti iš įvairių leidinių, daug iš Rėzos ir Juškevičiaus dainynų, yra imti ir iš rankraščių. Didelis žingsnis atgal padarytas dainų metrų kolyje. Daugelyje vietų tik pažymėta "Spausdinama iš: LTR" (= lietuvių tautosakos rankraščių, taip pavadinti buv. Lietuvių Tautosakos archyvo rinkiniai). Daugely vietų yra nurodyta užrašymo vieta ir data, bet labai retai tepažymėta dainuotojo ar sakytojo pavardė ir jo amžius, ir niekada nenurodomos užrašytojų pavardės. Ka viškų knygų naikinimas buvo vykdomas toliau, jei jos pasidarė tokios retos ir sunkiai beprieinamos.

Didelis trūkumas, kad niekur nėra nurodytos rankraščių signatūros, tad susirasti originalų patikrinti tekstus niekas negalės. Tikslios metrikos nedavimas yra didelė atžanga, grįžimas prie anonimiškumo, nemoksliskas elgesys, kurio ir ru-

sų folklorininkai vengia. Žinoma, tuo būdu galima nuslėpti naujosios "tarybinės tautosakos" kilmę, sukurtos pagal užsakymą. Štai kur visa paslaptis glūdi. J. Lingio šokių knygoje dar buvo prisilaikoma mano nustatytos citavimo sistemos ir buvo duotos pilnos signatūros. Apie revoliucinę ir tarybinę tautosaką reikia pasakyti, kad kiekvienam ją skaitančiam tuojau darosi aišku, kad tai nėra liaudies kūryba, bet propagandistų darbas. Ir labai prastas darbas. Kas nors šiek tiek pažįsta mūsų dainas ir jų pobūdį, tas tuojau pastebės, kad ten visiškai kitas stilius ir poetinė metrika, poezijos ten nėra nei lašo, tik plika ir gana neskovinga propaganda. Vos viena neva motinos rauda dėl darbams į Vokietiją išvežtos dukters yra labiau vykus, parašyta "krėvišku" dūklų stiliumi: "Vai kad gi aptemdė, kaip tamsi naktelė, kaip juodas debesėlis" (p. 476, sakoma, kad užrašyta 1948 m. Druskininkų apyl.).

Apskritai, išskyrus revoliucines ir tarybines šiukšles, naujai užrašytos tautosakos tėra nuostabiai maža. Vis paimta arba jau iš spausdintų leidinių, arba iš Archyvo užrašymų, padarytų Nepriklausomybės laikais. Daug dainų paimta iš Archyvo leidinio "Lietuvių liaudies melodijos" (1938). Matyti, kad tikras tautosakos rinkinys niekam nerūpi. Vos vieną naujai užrašytą ir tikrai gražią dainą teko pastebėti: "Susikalbėjo sausa nendrelė su dobileliu" (p. 116, buvusi užrašyta 1947 m. Alovės v.). Aš pats greičiausiai tą dainą užrašiau 1950 m. Worcester, Mass. iš vieno Daugų par. dūklo.

Žaidimai, oracijos, raudos

Kitos tautosakos rūšys taip atstovaujamos. Yra 10 žaidimų. Trys vestuvių oracijos ir keturios raudos paimtos iš Juškevičiaus. Duotas pluoštelis gamtos garsų pamėgdžiojimų, patarlių priežodžių ir mįslių. Nieko nėra apie papročius ir tikėjimus. Pasakų skyrius nemažas (p. 271 — 397), taip paskirstytas: pasakos apie gyvulius, stebuklingosios pasakos ir padavimai, buitinės pasakos, pasakojimai, anekdotai. Kaip dainas ar pasakas suskirtys, taip nepagadinsi, svarbu, kad yra kokia nors tvarka. Pasakų ir sakmių tarpe, žinoma, daug parinkta tokių,

Audronės vinjetė Iš neseniai išleistos Butkų Juzės knygos

kurios nepalankiai atsiliepia žinti "nesusitępusiais", tad jų apie ponus ir kunigus. Tekstai, perspaudinti iš mano parengto "Lietuviškų pasakų" (1945), yra nurodomi, kaip paimti iš rankraščių. Žinoma, aš tuos tekstus ėmiau iš Archyvo rankraščių, tad padarytas patogus apėjimas. Niekur nėra paminėtos mano, M. Biržiškos, J. Elišono ir V. Krėvės pavardės. Cituojamų veikalų tarpe, be senesniųjų, kaip Rėzos, Stanevičiaus, Daukanto, Juškevičiaus, Basanavičiaus, Kudirkos, yra ir keli naujesni: A. Bendorius, P. Bieliauskas, K. Binkio ir B. Sruogos kompiliacijos, J. Dovyraitis, K. Čiurlionis, J. Čiurlionytė, J. Gudavičius, J. Brazys, J. Norkus, Niemi-Sabaliauskas ir St. Šimkus; matyt, jė pripa-

NAUJI POILSIO NAMAI

ATDARI VISIEMS

SILPNIEMS IR STIPRIEMS LIGONIAMS. 24 val. DAKTARŲ IR GAIL. SESERŲ PATARNAVIMAS; Speciali priežiūra "Terminals" ligoniams. Registruotas American Association of Nursing Homes.

Prašyti Mrs. Hanson
Graceland 7-0187

JONAS GRADINSKAS

TELEVIZIJOS, RADIO, PATEFONO TAISYMAS
"PASKAMBINKIT PRIEŠPIET — ATVAŽIUOSIM POPIET"
J. G. Television, 944 W. 35th Pl.
Telefonas FRontier 6-1998
Pas lietuvių — ir geriau ir pigiau!

duona ir įvairūs skoningas bulktus lepa

BRUNO'S KEPYKLA
3339 S. LITUANICA AVE.
Tel. CLiffside 4-6376

Pristatome į visas krautuves ir restoranus, taip pat išsiunčia į visus artimuosius miestus.

ISPILDOME VISOKIŲ RŪSIŲ INCOME TAKSŲ BLANKUS
KAINOS VIENOS IŠ ŽEMIAUSIŲ VISAME MIESTE
504 West 33rd Street (Arti Norma! Ave.)
Susitarimui telefonuokite VICTORY 2-3486
20 METŲ PATYRIMO PRANAS SALEMONAVICIUS
Valandos: nuo 9 ryto iki 9 vakaro kiekvieną dieną neišskiriant nei šeštadienio, nei sekmadienio.

Pradėkit Taupyti Šiandier, Turėsit Rytoj!

Tai gi, dabar pradėkite taupyti šioje lietuviškoje įstaigoje — **BRIGHTON SAVINGS and LOAN**!
Kiekvieno taupytojo indėliai apdrausti iki \$10,000.00

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASS'N.
4071 Archer Ave., į vakarus nuo California Ave
CHARLES ZEKAS, Sec'y

OFISO VALANDOS:
Pirmadien., antradien., penktadien. 9 ryto iki 12 v. d.
šeštadien. 9 ryto iki 4:30 p. p. Trečiadien. 9 ryto iki 12 v. d.
Ketvirtadien. 9 ryto iki 12 v. d.

1% BONAS EXTRA UŽ SANTAUPAS

Pradedant naujus 1955-tus metus, CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION įsteigia NAUJĄ BONŲ SKYRIŲ. Šiame skyriuje, be mūsų nuolatinio augsto dividendo, taupytojas dar gaus iki 1% extra bonusą. Ypatingai šis skyrius taikomas ir skiriamas vaikams bei jaunuoliams. Bet suaugusieji taip pat yra kviečiami juo pasinaudoti.

Kviečiame tėvus atidaryti bonų sąskaitą savo vaikams pačioje jų jaunystėje. Paaugusius atsiveskite į mūsų raštinę. Supažindinkite juos su taupymo svarba. Tegu jie patys, Jūsų priežiūroje, tvarko savo taupymo reikalus. Tai bus geriausia ateičiai dovana, kokią galite duoti savo vaikui. Jei norite platesnių informacijų, tai pasaukite arba patys atsilankykite į mūsų raštinę. CHICAGO SAVINGS yra pirmoji taupymo bendrovė visoje pietinėje miesto dalyje, kuri yra atidariusi tokį svarbų taupymo skyrį.

Padėkite taupomus pinigų į šią progresyvią, tvirtą — su viršum 14 milijonų dolerių — taupymo bendrovę, kurioje visi indėliai yra apdrausti iki \$10,000.00... Kur norimi pinigai taupytojams yra išmokami pagal pareikalavimą ir kur be pertraukos duodamas augstas dividendas.

Indėliai padėti iki 15-tos šio mėnesio dienos gaus dividendą už pilną mėnesį.
VALANDOS: Pirmadieniais nuo 12 iki 8 val. vakaro. Antradieniais ir Penktadieniais nuo 9 iki 4 valandos po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais atdaryta visą dieną. Šeštadieniais nuo 9 ryto iki 2 val. po pietų.

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
6234 So. Western Avenue JOHN PAKEL, Prezidentas Tel.: GRovehill 6-7575

PAUL R. BACKLUND

GENERAL CONTRACTOR
Before you invest — Investigate
Our record speaks for itself. Call us for the best deal in HOMES — GARAGES — COMMERCIAL — RE-MODELING — REPAIRS — ADDITIONS — MODERN KITCHENS
Tel. 9 OWNERS GROVE 2867
Estimate cheerfully given — without obligations.
References, guaranteed work, Union, fully insured and bonded

Free Gift Thermometer
BLUE FLAME
RANGE OIL

200 gal. lots gal. 14.3

FURNACE OIL

400 gal. lots gal. 13.3

Treated Fuel for
Trouble Free Heating

Bridgeport Oil Co.

Yards 7-9000

STOŲ DENGIMAS & SIENŲ AP-
MUŠIMAS. DAILIDĖS DARBAS
Specialistai įrengime butų pastog-
se ir rūsyje. Lengvos išmokėjimo
sąlygos.

E. A. SLENK CONST.
Virginia 7-6061

HILLCREST

Poilsio namai vyrams ir mo-
terims — sveikstantiems ligo-
niams ir senyviems žmonėms.
Licensed by the State of Illi-
nois. Registruotų gailestingųjų
seselių priežiūroje. Rami, sma-
gi vieta, namų atmosfera, di-
deli erdvūs kambariai, 24-val.
Seselių priežiūra, puikus maistas.
Prieinamos savaitinės kainos.

CONVALESCENT HOME
4 N. Jackson. Tel. 5230,
Elgin, Ill.

Pirkit Apsaugos Bonus! Skaitykite "Draugą"!

KOVO MĖN. 4, 5, 6 DIENOMIS (penk-

tadienį, šeštadienį ir sekmadienį) maloniai

kviečiame draugus ir pažįstamus į

BALIO PAKŠTO

SVETAINĖS ATIDARYMĄ

3139 South Halsted Street.

Svečiai bus vaišinami lietuviškais užkan-
džiais. Gros trijo.

JŲSŲ KRAUTUVĖ DEL KRAŠTE ŽINOMŲ FIRMŲ
BALDŲ IR MATRAČŲ!
Simmons — Seeley — Serta — Columbia — Brandwein

Kai jums bus reikalinga baldų ir namų įrengimų,
priežiurkite su šia draugiška jūsų apylinkės krau-
tuvė, kur rasite gerą patarimą.

Atidaryta sekmadieniais nuo
11 val. ryto iki 5 val. popiet.
Specialė nultaida duodama
perkantiems sekmadienį.

— 0 —
Grynas pinigais arba išsi-
mokėjimo sąlygomis, kurios
jums patiks.

SOUTHWEST FURNITURE CO.
6200 So. Western Ave. (priešais Sears & Roebuck)

10 PATARIMŲ

1. NEPRALEISK visų uždirbtų pinigų.
2. ATSKIRK tam tikrą dalį padėti į Taup. Sąskaitą.
3. NESLEPK pinigų namuose.
4. PRIE PIRMOS PROGOS ATIDARYK pas mus
Taupomąją Sąskaitą.
5. NELAUK, kol daug sutaupysi. Mes priimame ir
mažomis sumomis.
6. NEIEŠKOK didelių nuosimčių ar bonų, nes gali
apsivilti.
7. DEK savo santaupas į apdraustas Taupymo ir
Skolinimo Bendroves.
8. PASIRINK LIETUVIŠKĄ TAUPOMO bendrovę,
kuri geriausia patinka.
9. NEKREIPK daug dėmesio į pagyrų puodus.
10. VISUOMET ATMINK —

**UNIVERSAL SAVINGS AND
LOAN ASSOCIATION**
1800 S. Halsted St. Chicago, Ill.
Tel. HAYmarket 1-2028

Atdara nuo 9 ryto iki 4 val. vakaro. Trečiadieniais uždaryta.
Ketvirtadieniais atdara iki 8 val. vakaro.
Automobilistams tuščias lotas šalimais

Rūta Hollywoodo kalne

Pas Lietuvaite filmų aktorę R. Kilmonytę

JUOZAS KARIBUTAS, Los Angeles, Calif.

Vieną gražų Californijos "žiemą" vakarą, kada saulė ant pačių augstųjų kalnų pakibus, švietė, ir jos malonūs šilti spinduliai siuntė paskutinį šiai žiemai — sudėv, o vėsoma, lyg neprašytas svetys, slinko, norėdama savaip, kiekvieną praėję paglostyti, mudu su kun. Kučingiu leidomės gana vingiuotais keliais pas Kilmonis. Jų Rūta, nors Kanadoje gimusi ir Lietuvos nemačiusi, yra nusistačiusi išlikti visada m'ela Lietuviška rūta. Tad ir nutarėm tą jauną, energingai bekopiančią į Hollywoodo žvaigždes, Lietuvaite šį vakarą aplankyti.

Vis į kalną ir į kalną vedė vingiuotas kelias, kur'ame Kilmonų rezidencija. Kalne, įsukę į platų plytų grįstą kelią, radome gražiai atrodantį namą. Jį Kilmonys neseniai nusipirko ir labai ištaigingai įsikūrė. Pasijutau tikrai esąs pas filmų žvaigždę Rūtą Kilmonytę, kuri ką tik neseniai debiutavo filme "Seven Brides for Seven Brothers". Salonas-salė, su kombinuotom šviesų varsom, dar labai jaukų įspūdį. Aplinka, panorama — patraukli. Ant stalo gulė keletas gana didelių albumų. Seimininkė ėmė aiškinti ir vartyti: "Šitas iš Kanados, o šitas iš Š.Č. A. Jai padovanojo už tai, kad ji daugiausiai apvažiavo su tuo filmu. O šita mažą — dovanojo Kanados lietuviai po jos atsilankymo į jai surengtą pagerbimo pokylį."

Varčiau ir stebėjau, kad vienam filmui tokia d'elė reklama padaryta. Kiekviename lape mūsų Lietuviškos Rūtos nuotrauka; vienos, o kartais net ir su įvairiausiais pareigūnais. Šiame albume rasi įvairių, kokie tik Kanadoje išeina, laikraščių, skiltis, su gražiausia's atsiliepimais apie tą filmą ir mūsų Lietuvaite. Šalia to albumo — lygiai toks antras iš vietos spaudos ir iš kitų Amerikos miestų. Kenadičiai lietuviai mūsų Rūtai buvo suruošę priėmimą; kai ji viešėjo Montreale mieste; iš viso to jai skirta priėmimo surinkta įvairiausių nuotraukų ir jos taip gražiai sutvarkytos — įteiktos.

Atsirado ir šeiminkas, kur's, būdamas Lietuviško vašingumo, pasiūlė ir "gerklei praplauti". Įbėgo ir Rūta, kuri visada linksma ir gyva, žėrinti grožiu ir jaunyste. Kiek mán jau teko su ja bendradarbiauti statant vieną veiklą, teko ją pažinti, kaip labai miela ir vi-

Rūta Kilmonytė

kumų. Kitame filme bus tik Rūta Lee. Rūtos vardo niekada nekeisiu.

— Kaip buvo malonūs bendradarbiai ir ar labai vargino repetacijos?

— Bendradarbiai nuostabiai mieli; atrodė, kad mes esame kaip broliai ir seserys, tad ir repetacijos buvo tik vienas malonumas. Į repetacijas aš važiuodavau, kaip į pramogą.

Padėkoję už pasikalbėjimą palikome tą jaukią rezidenciją su mieliais šeiminkais ir tą jauną, didelių užsimojimų, daug žadančią ir pasiryžusią visada išlikti Lietuviška RŪTA Hollywoodo kalne.

SKALBIAMOS MAŠINOS, DŽIOVINTUVAI, LYGINIMO MAŠ., INDAMS PLAUTI MAŠ. PATAISOMOS Visų išdirbysčių Factory Authorized Apex dalys & aptarnavimas RE. 7-2805

Appliance Maintenance Corp.

5102 S. WESTERN
Apex Factory Parts Dist.
Dealers Welcome

TREE WORK WANTED
Fully Insured — Free Estimates
No Job Too Large Or Too Small

SOUTHTOWN TREE SERVICE
REliance 5-0485

FOR THE BEST VALUES IN HOSE

Nylons unconditionally guaranteed. Also Women's, Men's & Children's Sox. 18 varieties. From 2-6 shades. 11528 N. Karlov. AL 2-4219.

Rašytojas tapo broliuku

Rašytojas Petras va der Meer de Walcheren, patrauklus savo stipriu, originaliu stiliumi, turįs 74 m. amžiaus, vasario 18 d. padarė vienuolius įžadus, tapamas broliuku — benediktinu. Jo gyvenimo kelias — įdomus. Anksčiau jis buvo socialistas. 1911 metais tapo Paryžuje pakrikštytas. Dabar jau miręs rašytojas Leon Bloy buvo jo krikš

FOR THE BEST IN VALUE COME TO

GENERAL COAL OIL CO.

We also handle Standard Oil Products
864 MADISON ST.
GARY, IND.
Gary 5-4351

PAXTON LUMBER CO.

"FOR OVER 50 YEARS TOP QUALITY AND SERVICE TO HAMMOND AREA"

Your Downtown Lumber Yard
Ample Parking in Rear
From a Single Board
To a Carload

BUILDING MATERIAL INSULATION

Combination Storm and Doors, Roofing, SWP Paints
We Offer
Free Home Planning Service

Mr. C. G. Klug, Manager

Paxton Lumber Co.

4928 Hohman

Phone Shef. 4488

Hammond, Ind.

FASHION PROCKS STYLE SERVICE FOR DISCRIMINATING WOMEN

Elegantiskom moterim rūbais tiesiai iš fabriko vartotojom. Be jokio įsipareigojimo pasiūlaukite pas Chicago fasonų patarėją

Mrs. Evelyn Oliver

Portsmouth 7-2703

SPECIALIZE IN LEAKY BOILERS

Mes taisome prakiurusius katilus — boilerius. Grantuojame užtaisytį visas prakiūras. Visokių rūšių pataisymai. LAwndale 1-1790.

ELMER JOHNSON CO.

Bendras daiktinės darbas. Bendras statybos patarnavimas. Nemokami apskaičiavimai statant namus pagal užskymą. Porčiai ir pastogės perdibami į kambarius. "Sliding" apmušimas. F.H.A. sąlygos. Apsidraudę. BEverly 8-6252.

ANGLŲ KALBOS PAMOKOS

K. KALNENAS

6402 S. Fairfield Ave., Chicago 29
(5-tas aukštas, durys po kairę, arti 63-tos gatvės ir California Ave.)
duoda tremtinys prieš karą baigęs Chicago universitetą.

1 dol. 25 ct. val. — privačios. VERTIMAI — ANKETOS — LAISKAI

AUDYKLA + UOSTA

Sav. Kazys Pršmantas

1805 West 46 Street

Chicago 9, Ill.

Telef: LAFayette 3-3085

Gamina juostas, takelius, juosteles, pagulus vardinis, gūmlo ir kitų progų dovanoms. Taip pat galima gauti ir knygą.

DABAR LAIKAS STATYTI!

Nemokamiems apskaičiavimams

Saukite Hilltop 5-3979

GIBSON CONSTRUCTION CO.

10146 S. Vincennes Ave.

Licensed and Insured

NAUJI NAMAI

• Remontas • Garažai

COMPTOMETRO-MAŠINRAŠČIO MOKYKLA

Prilima naujus kursantus kiekvieną savaitę. Per 3-4 mėn. išsivaduoti iš dulkino fabriko ir dirbti švarioj raštinėj. Skambink tuojau Mokyklos Vedėjui P. Keslūniui tel. B1-shop 7-3013 arba kreiptis tiesiai į mokyklą 938 W. 31 Pl.

A — ACME ROOFING, HARDWARE & PAINT CO.

Bet kokios rūšies stogas uždėdamas ir pataisomas. Dumtraukiai pagaminami, pataisomi ir "tuckpointed". "Gutters" ir "downspouts" įtaisomi, pataisomi, dažomi.

Pilnai apsidraudę, darbas garantuotas. Krautuvės atdaros kasdien, skm. ir šventad. nuo 7 v. r. iki 10 v. v.

LAwndale 1-6047

3925 ROOSEVELT ROAD

Vestuvės, krikštynos, pobūviuose ir namuose tinkamiausia vartoti yra —

LIETUVIŠKI SALDAINIAI

KAUNAS, VILNIUS, PALANGA VARDAS SOKOLADINIAI

VAISINIAI, SALTMETINIAI, KARVUTĖ ir kitokios rūšys

Vartotojai reikalaukite visose Lietuviškose maisto krautuvėse. Prekybininkai užsakykite tiesiai iš gamyklos.

Mr. Stasys Petrauskas, 838 W. 33rd Pl. Chicago 8, Illinois

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 SO. 49th COURT, CICERO, ILL.

Telefonai: TOWnhall 3-8131-8132

JUOZAS GRIBASKAS, Vedėjas

Kviečiame Jus...

pradėti taupyti pinigų su mumis, kur jūs kaimynai taupo saugiai ir pelningai be pertraukos nuo 1922 metų.

Kreipkitės į mus...

dėl paskolų ant namų su 100% atmokėjimo privilegijomis.

RASTINĖS VALANDOS:

Kasdieną nuo 9 iki 5
Pirmadieniais nuo 9 iki 1
Šeštadieniais nuo 9 iki 1
Trečiadieniais uždara visą dieną.

Patarnautojos kalba Lietuviškai

to tėvas. Susižavėjęs kartūzais, jis parašė apie juos knygą ir, susitaręs su žmona, įstojo į kartūzų vienuolyną, o ji — į benediktinų. Tačiau vėliau, jo žmona pasijuto neturinti pašaukimo, iš vienuolyno išstojo, o tada atgijo pareiga ir rašytojui palikti vienuolyną. Jo žmona

GLOVER'S TRANSFER

LOCAL & LONG DISTANCE

Perkraustome — iki 100 mylių

Patikimas patarnavimas

APSIDRAUDĖ

Lincoln 9-9631

\$3. TELEVISION TV-SERVICE \$3.

MELODY RADIO ANNOUNCES ANOTHER FIRST!

Trade-In Allowance On Your Old Picture Tube
Towards The Purchase of A NEW Picture Tube.
We cater to clubs, organizations, juke boxes, etc. For the BEST in MUSIC try Melody first. The best record selections in Bridgeport!

MELODY RADIO and TV. SERVICE

3304 S. HALSTED ST. LAFayette 3-1555

RECORDS — RECORDS — RECORDS

Keep Your Family Warm With Fine Quality Oil...

Order Today From Town of Lake

Just Phone BO. 8-7512. Mr. SMITH

TOWN OF LAKE OIL CO.

1042 WEST 50th STREET

AR NORITE BŪTI KUNIGAIS?

Tėvų Martijonų Kongregacija, a. a. Arkivyskupo Matulevičiaus, MIC, atgalvinta, kviečia pas save kandidatus į kunigus. Tėvai Martijonai darbuojasi Amerikos lietuvių tarpe: Dievui leidžiant jie darbuosis ir Lietuvoje; jie veda mokyklas; redaguoja laikraščius; skelbia mislas. Pasiūlaukite Dievo tarnybą: darbuokitės po Panelės Švenčiausios vėliava; stokitė į Tėvų Martijonų Kongregaciją; rašykite novelių vedėjui. Laikite pažymėkite kiek mokslui baigėte, kiek amžiaus ir koks sveikatos stovis. Laiką sukiškite žemiau paduotu adresu.

AR NORITE BŪTI BROLIAIS VIENUOLIAIS?

Martijonų Kongregacija kviečia pas save kandidatus į brolius, kurie dirbtų įvairius vienuolių darbus mokyklose, spaustuose, raštinėse, bažnyčiose ir kitur. Labai pagelidėjami mokę koki amata. Norintiems pramokti kokio amato bus sudaryta proga. Paaugokite savo jėgas, gyvenimą ir sveikatą Dievui ir Paneli Švenčiausiai. Tapkite Broliais Martijonais. Susirašykite su novelijato vedėju: pažymėkite amžių, sveikatos stovį ir užbaigtus mokslus.

MASTER OF NOVICES, MARIAN HILLS SEMINARY, CLARENDON HILLS, ILLINOIS

NELAUKITE, NES —

rytoj jau gali būti pervėlu!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonių.

GENERALINIAI AGENTAI šių kompanijų:

AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUPONT FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY and McKAY, Inc.

222 W. Adams St. Room 800

Telefonas CEntal 6-5206

DINE JUCUS SISTERS RESTAURANT

(Naujai) dabar atidarytas

Galima gauti rūgščių kopūstų ir kitų skanių

lietuviškų valgių. Atidarytas per visą naktį.

29 metal toje pat vietoje.

1608 W. 47th St., Tel. LA 3-9670

For a GOOD TIME stop at LEFTY'S LOUNGE

4730 S. Wood St. LA. 3-9682

THIS SAT., FEB. 12

Starting at 10 p.m.

Polish Sausage and Sauerkraut

Music by the TUNE COPPERS

ANNOUNCING

There has been a change the Sinclair Service Station at Front & Hale Sts. WHEATON under new Management JOHN STANEK. We welcome your patronage.

• Minor repair jobs • Complete tune-ups

• Brakes — Ignition — Batteries. Hours 7 to 7

STANEK SINCLAIR SERVICE

Front & Hale Sts. Phone Wheaton 8-9867

K. GASIŪNAS MOTERŲ RŪBŲ SIUVEJAS

Prima moteriškų kostiumų ir paltų užsakymas. Iš įvairių kailių užsakyti paltai duodami išmokėjimui. Jie toli pralenkia savo kokybe gatavus ir pigiau kainuoja.

6715 SOUTH MARSHFIELD AVENUE

Chicago 36, Illinois . . . Tel. REpublic 7-6329

Šio Žingsnio Niekad Neapgailėsite

Niekuomet, 57 metų mūsų veiklos laikotarpį nėra buvęs District Taupytojas, kuris būtų galėjęs, kad jis pradėjo taupyti šioje draugiškoje, vietinėje bendrovėje. Kas bebūtų — District Taupytojai žino, kad jų santaupos yra apsaugotos — garantuojamos nepaprastu mūsų rekordų bei apdrauda iki \$10,000 Federal Savings and Loan Insurance Corporation.

DISTRICT SAVINGS and LOAN ASSOCIATION

3430 So. Halsted St. Cliffside 4-0104

KULTŪRINĖ KRONIKA

● **K. Barauskas** Los Angeleso Lietuvių Studijų klubo organizuotame susirinkime laikė pasikaitą: „Lietuvių literatūra Lietuvoje tragiškiausiais laikais.“

Ivade prelegentas pavaizdavo, kad nuo pat senovės — gyvenimo sąlygos suformavo tam tikrą lietuvių literatūros veidą. Bajorų luomo netekimas tais laikais, kad bajorai buvo kultūrinio tautos branduolio atstovai, lietuvių rašytojų suformavo ne estetinių gėrybių kūrėjų, bet kovotojų dėl savo gyvybinių teisių. Ir tas lietuvių literatūros pobūdis paliko per visas okupacijas. Trumpas Nepriklausomybės laikotarpis leido rašytojui kiek apsiekti kūrinių bei visuomeninių problemų, ir vėl tremties metas grąžino mūsų literatūrą kovoti dėl gyvybinių tautos problemų.

Likiminės kovos įtaka lietuvių rašytojų dvasinei struktūrai yra labai gili. Rašytojo dėmesys nukreipiamas nuo filosofinio ar estetinio literatūrinio gyvenimo apraiškų. Ankstyvesnėje mūsų literatūroje apsieiki ne sugebėjimas atskleisti lietuvių tautinių vertybių bei psichologinių ypatybių, bet lietuvis rašytojas visad buvo kovos veidavys, lietuvis rašytojas visad buvo kovos veidavys.

Pasyvūs ir instinktyvūs pasipriešinimas galbūt ryškiausiai apsieikičia Donelaičio ir Strazdelio pasirodyme. Tais ir vėlesniais lietuvių literatūros išsiveržimais buvo sugriauta A. Mickevičiaus istoriosofinė pažiūra į tautos vertę — mirusi tauta — šaltinis poezijai!

Tautiniame ir religiniame pasipriešinime buvo jau aktyvus elemento pradmuo. Daukantas, Baranauskas, Valančius jau sėkmingas bandymas išsiveržti iš nusistovėjusių tradicijų. Draisiai skelbiamos mintys, pagimdžiusios Aušros gadinę.

Nuo Aušros gadinės, nuo Kudirkos, Maironio, vėliau Vaitkanto, jau galima laikyti laisvosios Lietuvos atstatymo mintį; senųjų metodų pakitimu į tuos, su kuriais tauta pradėjo savo Nepriklausomą gyvenimą valstybės formoje.

Tai jau padeda literatūrai išsiveržti iš nusistovėjusių gyvybinių tautos problemų sprendimo ir šauklio rolės, ir atsiduoti grynai literatūriniai apraiškų kūrybai. Rašytojas visuomenininkas palengva užleidžia vietas politikui visuomenininkui. Davęs taip daug tautos brandimui apsispręsti savimi ir nežūti išsigimime, rašytojas galbūt kiek nutolsta nuo tų problemų, kurios buvo pirmas impulsas gimti lietuvių literatūrai. Jis ima

stebėti europinę literatūrą ir stengtis jai prilygti.

Didžioji tremtis, kada beveik visi Lietuvos rašytojai atsidūrė už tėvynės ribų, vėl priminė mums, kokie dideli buvo rašytojai visuomenininkai, šaukliai ir visuomenės vadai, kaip Valančius, Maironis, Daukantas. Tremties visuomenės instinktyviai eina tuo pat keliu, kaip ejo kadais pavergtos Lietuvos visuomenės, ir prieš individualistines problemas kūryboje visad pastato visuomeninės likiminės kovos problemas.

Tuo būdu ir didesnio visuomenės dėmesio sulaukia rašytojai, liečią tas visad gyvas lietuvių tautai problemą.

Lietuvių tautos gyvenimas yra tragiškas, ir jos literatūra nuėjo savaimingu tautos gyvenimo atitinkančiu keliu. Dėl to ji yra vertinga, nes ji susikūrė savo problemų išsukta. Palikdama nuosai grynai estetinio pasaulio problemas, lietuvių literatūra buvo ir yra didžioji mūsų jėga likiminėje kovoje. Ir pastarojo meto literatūra labai daug pasėmusi iš europinės literatūros laimėjimų, vis dėlto savo esmėje yra mūsų likiminio problemų svarstytoja. Todėl tenka nustatyti, kad lietuvis rašytojas grąžino tautai tai, ką tauta yra jam davusi: troškimą kovoti dėl tautos savarakiškumo.

● **T. Zikaras** lietuvių dailininkų parodoje Melbourne, Australijoje, dalyvavo su savo skulptūra ir tapyba. Jo figūrinė skulptūra, kaip praneša „Mūsų Pasigė“, ištįsta į augstį, su polinkiu į gotiško stiliaus liniją, piešiniai gi daugiau kalba apie figūrinį svorį ir žemiškąjį pradą.

● **Kas turėtų H. Sienkiewicziaus istorinį romaną „Quo vadis“,** maloniai prašome jį pasikolinti „Draugui“.

Let's Get Acquainted
OFFER AT
ADELINE'S BEAUTY SALON
1702 W. 47th Street

Reg. \$15.00
COLD WAVES \$10.00
Reg. \$10.00
COLD WAVES \$7.50
Reg. \$10.00
MACHINELESS \$7.50

Tuesday and Wednesday
SPECIAL PERMANENTS
\$5.00
With latest Hair Cut and Set
YArds 7-1147

Open: Tues., Thurs. and Friday Nights

TAI OBALIS, KURIS PER 50 METŲ DAUGELIUI SUTEIKI GERBUVIR TURTĄ

50

PLANINGAS TAUPYMAS VISADA NEŠA GERUS DIVIDENDUS

1905 **50** 1955

MUTUAL

Federal Savings

AND LOAN ASSOCIATION

JOHN J. KAZANAUSKAS, President
Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. Cermak Rd., Chicago 8, Ill. Phone VI 7-7747

● **V. C. Čaplis**, buvęs Associated Press fotografas, išrinktas JAV Spaudos Fotografų sąjungos vicepirmininku dvejiems metams.

● **Rašytoja Marija Aukštaitė** pergyvena gilų nuliūdimą, nes tragiškai žuvęs lakūnas Algis Navikėnas buvo jos tikro brolio sūnus.

Tautosaka Lietuvoje

(Atkelta iš 5 pusl.)

1950 metų dainų švenčių dalyvis ir šių tautosakos rinkėjų portretus: L. Rėzos, S. Daukanto ir abiejų Juškevičių.

“Agitpropo” gamyba

Nelengvas darbas buvo redaktoriams pristinti mūsų tautosakai nors paviršutiniškai sovietiską drabužį. Atrodo, kad buvo labai stengiasi, bet ar koks partijos sekretorius neris prie ko prikibti ir neišpers redaktoriams kailio, tai dar kitas klausimas. Juk visados galima bus išrasti, kad perdaug ten yra “buržuazinio nacionalizmo” lie-

RAY YACK
Sheet Metal

Complete Boiler & Furnace Installation. All Types Sheet Metal. Free Estimates.
317 Stone St., Joliet, Ill.
Joliet 7-7905

ARTHRITIS?

Aš nuostabiai pagydytas nuo reumatizmo, kuris buvo kiekvienam mano sąnaryje ir nuo raumenų skaudėjimo, kuris ejo nuo galvos iki kojų. Turėjau Rheumatoid Arthritis ir kitų reumatizmo formų deformuotus rankas ir sąnarius.

Stoka vietos nelaidžia man daugiau papasakoti, bet jei jus parasytumėte laišku, aš jums tuojau mielai atsakysiu ir papasakosčiau kaip aš taip greit pasveikau.
MRS. LELA S. WIER,
2805 Arbor Hills Drive — 59
P. O. Box 2695
Jackson 7, Mississippi

A. LANTZ & SON
CONSTRUCTION CO.
7201 S. Morgan St.
Hudson 3-5300

Visokių rūšių cemento darbai. 45 m. patyrimas.
● NAMŲ PAKELIAMAI
● BLOKŲ DARBAS
● DAILIDĖS DARBAS
Nemokami apskaičiavimai.
Paskolos — Patalpų apsidraudę nuo \$575
Mūsų darbininkai dirba nuolat 24 val. į dieną.

FRED'S RADIO & TV
SALES & SERVICES
TV and Radio Service. House calls. Inquire about our Service Club
3563 Fullerton
ALban 2-0482 AL 2-0496
NORDICA PLUMBING & HEATING
Call MU 5-3862
CITY & SUBURBS
We take pride in our Remodeling. RESIDENTIAL — INDUSTRIAL RECREATION ROOMS — PORCHES ATTICS
We specialize — For quality service — Dependability
3939 N. Nordica Ave.

kanų. Tik maždaug vienas penktadalis visos medžiagos tegali būti pavadinti “revoliuciniu” ar “sovietiniu”. Mūsų tauta, pasirodo, yra gana atspari. Ir po dešimties prievartavimo metų tikros bolševikinės tautosakos nesukūrė. Neatsirado ir stambus talentas iš poetų tarpo, kuris būtų pasinešęs fabrikuoti tariamą sovietinę tautosaką. Užtat ji tokia menkavertė, kad gėda turėti būti su ja ir rodytis. Sakysim, K. Binkis nuostabiai gerai sugebėdavo pamėgdžioti liaudies dainų stilių. K. Korsakas tokio neužverbavo. Vos Lietuva bolševikams okupavus, 1940 m. rudenį prieš revoliucijos šventę paskambino man, kaip Tautosakos Archyvo vedėjui, “Tiesos” redaktoriui ir pareikalavo, kad parūpinau-

revoliucinės tautosakos. Pasiteisinau, kad mūsų liaudis dar nesugejo tokios sukurti. Nesukūrė jos ir dabar, o kas duodama, tai aiški “Agitpropo” gamyba. Tuo tarpu antisovietinės tautosakos jau po metų buvo pilna visuose Lietuvos kampuose. Buvau sudaręs gražų jos rinkinį, kuris liko gerai paslėptas Lietuvoje, dviejuose egzemplioriuose ir skirtingose vietose. Manau, kad dabar dar įdomesnės atsirado ir yra kas jų užrašo. Partizanų dainų tarpe pasitaiko liaudiškų ir tikrų poezijos deimaniukų.

Jack's oil stove Service

We service all makes of oil stoves including “Jungers”.
CALL DRExel 3-1683
1038 West 51st Street
Chicago, Ill.

MOORE'S RESTAURANT
4852 S. ASHLAND AVE.
— FINEST FOOD SERVED —
Lunches and Regular Dinners
WE SPECIALIZE IN
BARBECUE RIBS
CHICKEN — STEAK — CHOPS
Both Served Here and To-Take-Out
(You Can Order by PHONE if You Live in the Neighborhood.)
Open 7 A. M. to 9 P. M.
VIRGINIA 7-9419

The Photographer To
LOVELY BRIDES Everywhere

Paul
STUDIO
home of
MODERN
photography

Gowns by Martha
PORTRAITS • CANDIDS
3213 S. Morgan St. YArds 7-5858

Taupymas yra turtingumo šaltinis
Mūsų bendrovės laikomi pinigai yra apdrausti iki \$10,000
Pradėk taupyti tuojau. Mes mokame augstus dividendus

MIDLAND SAVINGS & LOAN ASS'N.
1038 Archer Avenue Telef. LAfayette 3-6719
Sekretorius AUGUST SALDUKAS
Už Taupomus Pinigus Mokame 3½ Nuošimčio

Automobilių pirkimas — pardavimas
Tarpininkaujame visų rūšių varotų ir naujų automobilių pirkime bei pardavime Kreipdamiesi į lietuvišką prekybą CALME-MOTORS CO. kiekvieno atveju sutaupsite šimtus.
5759 S. Western Ave Tel. GROvehill 6-1719

PIRKITE TIESIOG NUO MR. NELSON
— SAVININKO —
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111th Street
Vienas blokas nuo kapinių.
Didžiausias paminklams planų pasirinkimas mieste.
Telef. CEDarcrest 3-6335

MEE & RAMME
Laidotuvių Direktoriai
Tel. IRving 8-0038
H. J. SCHLOER, Mgr.

TELEVIZIJOS
Ir Radio Aparatų Taisymas
Sąžiningas ir Garantuojamas Darbas
M. RIMKUS, 4517 S. Sawyer St.
Tel. VI 7-0087 — VI 7-3037
GUŽAUSKŲ
BEVERLY HILLS GELINTYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų.
2443 WEST 63RD STREET
Tel. PROspect 8-0833 ir PR 8-0834

Rūpestingai ir pigiai taisau
TELEVIZIJOS APARATUS
Garantuoją darbą ir dalis
J. MIGLINAS
Tel. HUMbold 6-1038
Telef. REPUBLIC 7-5833
ADOMAS VAITKEVICIUS
ANGLIŲ IR ALYVOS PARDAVIMAS
Visų rūšių namų apšildymo sistemos įvedimas, perdirbimas ir pataisymas
Greitas, sąžiningas ir pigus patarnavimas
ATLAS FUEL CO.
Atstovas
4919 So. Paulina St.
PROspect 6-7960
PLATINKITE “DRAUGĄ”.

STEPONAS C. LACKAWICZ
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYŠ KOPLYČIOS:
2424 W. 69th St. REPUBLIC 7-1213
2314 W. 23rd Pl. VIRGINIA 7-6672
10756 S. Michigan Ave. PULLMAN 5-1270

ANTHONY B. PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6812 SO. WESTERN AVE. 1410 SO. 50th AVE
CHICAGO, ILL. CICERO, ILL.
GROvehill 6-2345
TOWNhall 3-2109

JOHN F. EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YArds 7-1741-2 ir Bishop 7-9481
4330-34 South California Avenue
Telefonas LAfayette 3-0440
AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ

LIQDĖSIO VALANDOJ
Sunkite
MAŽEIK & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6845 S. Western Ave. 3 atskiros air-Cond. koplyčios
REPUBLIC 7-8600 — 7-8601 Automobiliams vieta
Tiesa, kurie gyvena kitose miesto dalyse: gausime koplyčią arčiau jūsų namų.

SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS

Ambulansų patarnavimą dieną ir naktį. Reikia šaukto mus.

Mes turime koplyčias visose Chicago ir Roselando dalyse ir tuojau patarnaujame

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

PETRAS P. GURSKIS
659 West 18th STREET Tel. SEeley 3-5711

ALFREDAS VANCE
177 WOODSIDE Rd., Riverside, Ill. Tel. OLYmpic 2-5245

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Telephone YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-1139

PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

LEONARDAS A. EZERSKIS
1646 WEST 46th STREET Tel. YArds 7-0781

VASAITIS — BUTKUS
1446 South 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

Skaitykite ir platinkite dienraštį “Draugą”.

From Every Walk of Life

the Lay Order of St. Francis

Lay Order of St. Francis established at:

North: St. Francis X. Church Ninth & Linden Sts. Wilmette, Illinois

Loop: St. Peter's Church 110 W. Madison St.

South: St. Augustine Church 5045 S. LaSalle St.

Send for FREE COPY of Layman's Order

Write to:
Third Order of St. Francis
1434 West 51st Street
Chicago 9, Illinois

SPYGLIAI-DYGLIAI

Redaguoja dr. S. ALIŪNAS

PRADEDAME MAŽĄJĄ
ENCIKLOPEDIJĄ

Susirinkę Spyglių kultūrininkai, norėdami padėti nepremijuojantiems didžiosios enciklopedijos, nutarė parengti žaibo leksikoną. Kultūrinį skyrių redaguos B. Pavabalys, istorijos — žymus peklos knygų tyrinėtojas Valentinas, karinį — Julius Sula, nuosekliai aprašęs partizanus, apsikasusius Eme-realdo gatvę, politinį — žymus mūsų tautininkas juokdarys dr. Br. Dirmeikis, šeimos — Al-mis Drulia, filosofijos ir logikos — Runcė Dandierinas, tapybos prof. Rimtas Nerimtas, studentų — Santūra, poezijos — P. Natas. Esame gavę sutikimą ir daugiau bendradarbių. Redakcijos sekretorius — dr. S. Aliūnas. Kviečiame taip pat (jei ne-gal) į D'žiają Enciklopediją ir prof. Biržišką, iš jo pageidau-jama tikrai nesakyti vieno žo-džio: marmeladas. Šį svarbų kultūrinį darbą pradėdami, už-tuos, kur'e prie šio darbo prisidės, iš anksto keliame šatą, nes-varbu, Malioriaus ar Zitės sek-lyčioj.

MAZOJI ENCIKLOPEDIJA

Tomąs 1 A

Aa — pirmoji raidė visų mo-tinų migdančių vaikų. Knygos rėmėjai užmigo ir be aa. Vaiko žodyje šis žodis turi kitą pras-mę.

Aaronas — žydas, Mozės bro-lis. Gaila, kad negyveno prie Hitlerio, būtų išvedęs visus žy-dus į pažadėtą žemę — Ameri-ką.

Abelis — pirmas žmogus, nu-simanęs apie koegzistenciją, ir užtat brolis Kainas jį pamokė.

Abakas — tai okupacijų me-tų tabakas. Abaką duoda ark-lams, terbą užmaudami ant gal-vos. Su A. terba ant galvos yra visi tie, kurie neina iš namų, norėdami vienu doleriu daugiau sutaupyti graboriui.

Abraomas — pilietis turįs di-delį lauką visiems pas jį atva-žiuojantiems paparkinti.

Absolutus — reiškia nesusi-tarimas tarp veiksmų.

Absurdas — tai yra: Maskva nori taikos.

Adomavičius J. — daktaras, d'idelis kukurūzų ir šunų priešas bei lietuvių draugas. Pasižymėjo tuo, kad vieną kartą studen-tams parodė negyvo girtuoklio gyvus kepenis.

Adomas — yra toks vyras, kurį moteris sugundo ir veda prie altoriaus. Senajam įstaty-me A. buvo laimingiausias žmo-gus, nes buvo ramus dėl žmo-nos ištikimybės.

Aistis, pečtas, todėl kaippo toks doleris nelabai prilaiko. Anksčiau buvo Kossu ir todėl buvo pasakyta: Vakar Kossu šiandien Aistis, kas visus var-dus aplaistys? A. yra davęs įkvėpimo šiom eilutėm: "Jei ko-kią šventę kas aplaistys, išgerk po tuziną išsyk, tiktai nebūk tu Jonas Aistis ir jokių knygų ne-rašyk".

Arbūzas — toks daiktas, ku-rį moterys dalina vyram.

Akėčios — tai padargas ga-vo ka'mynui šukuoti. A. įrankis labiausia mėgstamas mūsų poli-tikuojančių žurnalistų.

Akis — įrankis pamerkti mer-ginai ar, svetimai žmonai, A. mirktelėjimas kartais turi ir ki-tą prasmę: žiūrėk, koks jis kvai-las.

Akmuo — patogus nešioti ar-gumentas einantiems į diskusi-jas. A. patogi dovana, ją gali-ma įteikti per langą.

Akselbantas — daiktas, kuris prie antakio reišks: gausi tar-nybė, gi prie vokiečių — kalė-jimo.

Alantas, rašytojas, perkūno vadovėlio autorius. Kadangi jo dievą Perkūną gaspadorius per-vele į žemę nuleidžia, vargu ar A. bėpavyks įsimušti į Krivių krivaičius.

Alga — žodis, kuris darbinin-kui reiškia penktadienį, bankui indelį, kartamam registro pa-pilnėjimą ir pijokui rugiapjūtę.

Anglas — patriotas, kuris už savo tėvynę su džiaugsmu ati-duoda tavo galvą.

Asilas — yra vienas iš gar-siausių Bremų miesto muzikan-tų.

Autorius — žmogus, kuris eik-voja laiką sudarymui medžiagos savo paties koliojimui.

Autobusas — daiktas pana-šus į žmogą — visada bėga ir visada grįžta.

Ieškom vertėjo

Ike draugas Žukovas pasakė, kad Ameriką sumalsijs į pelus. Mes ieškom vertėjo lietuviš-kam priežodžiui: "Ike apsisau-gok nuo draugų, o nuo priešų Dievas apgins".

Rožių puokštė su spygliais, nuo Dyglių, Siemėtiniam literatūros premijos laureatui.

Balys Pavabalys

Sparnai ir skvernai

Mes plasnøjam kaip varnai.
Gal išdygo mums sparnai?
Mes plasnøjam be sparnų:
Mum užtenka ir skvernų.

Nebesiekiam žemės kojom:
Mirga žvaigždės po kulnais.
Viršum bokštų tabaluojam
Mes po partijų skvernais...

Tuščią maišą kai pakratom,
Tuo patampame pilnais.
Daug išmanom, mažą matom
Mes po partijų skvernais.

Plaukia srovės tolių toliais,
Tik neplaukia nemunais.
Mūsų žemė po maskoliais,
Mes — po partijų skvernais.

Iš rinkinio „Šilkai ir vilkai“

Pasikalbėjimas su velniu

ALBINAS VALENTINAS, Chicago, Ill.

Neseniai viename Bričporto saliuone pamačiau dailiai apsirengusį vaikną su žalia skrybele.

— Hello, boy! Kur aš tave mačiau...

— Well, gal ir buvome kur susitikę, — atsakė tas dailus vaikinąs.

— Tu tik palauk, aš prisimin-siu..., — tarė jam. — Aš tave kaž kur Zemaitijoje mačiau.

— Ir tu man, brolau, kaž kur matytas, — pasakė vaikinąs.

— Ar tik mudu nebuvome su-sitikę Plinkšų pabaliuose, kai aš ten syki, prieš dešimtį metų buvau išėjęs grybauti. Ar tik kartais nebūsime abu žemai-čiai...?

dine NCWC garantija. Pradžioje buvau pietinėse valstijose kov-bojumi, dabar įsikūriau Chica-goje.

— Bet kodėl tu nepasilikai Lietuvoje? Kodėl ir tu pabėgai iš Plinkšų balų?

— Well, drauguži, aš tau at-virai viską pasakysiu. Pasilikau ten Plinkšų pabaliuose; manau sau, gal prisitaikysiu ir pas bol-ševikus. Žinote, kaip pradėjo va-ryti visus į kolchozus, tai ir ma-ne rusų politruksai nuvarė į kol-chozų. O ten jau, poneli, nebe-gyvenimas. Visi liko pliki, kaip tilvykai, net nebebuvo su kuo pypkėmis mainyti. Tai aš tuoj nuvykau pėklon pas savo bosą

Savi nameliai — šilti ir glandūs,
Visi pavydi jų gražumėlo.
Ar gal prilijti kokie ten Gliandos
Sukreivzuoti namai ant smėlio?

A. Gustaitis

— Well, tas galėjo nutikti, — pakraipė galvą vaikinąs.

— Aš dar kartą gerai apžiūrėjau Bričporto lietuviškos užėigos kostiumerį.

— Ei, vaikinė, dabar tai jau aš tikrai tave pažįstu. Tu esi Plinkšų velniūktis Jonis: tu gi neturi nosyje skyliųčių...

— O, eskiuz mi, — nusigan-do svečias. — Aš pagavau šaltį, tai ir nebesimato nosyje sky-liųčių. Žinote, dabar tiek privertė sniego, o tas Chicago oras kaip moteris: penkis kartus per die-ną keičia savo būdą...

— Nieko nebus brolau. Aš jau tave gerai atpažįstu: tu esi gar-sus Zemaitijos Plinkšų balų vel-niūktis Jonis. Ot, tuoj pat pa-imsiu akėtvirbalį ir pradursiu tau nosyje skylutes... Decol.

— Susimildamas, brolau, ne-padaryk man šitos blėdies. Ką pasakytų mano peklos bosas Liu-cip'erius, arba kaip jis save lie-tuviškai vadina — Liucijonas, jeigu sugrįšiu pragaran su pra-durtomis nosies skylutėmis. Well, būk draugiškas, nepradurk man tas skylutes, geriau aš tau nupirksiu gerti.

— Ei, bartendenri, — riktelė-jo jis, — duok šitam žemaičiui Sunny Brook, o man įpilk dvigu-bą šatą smalinės...

Ir man praėjo pyktis. Aš jam tarčiau:

— Gerai, bet sakyk, Joni, kaip tu čia atsiradai?

— Kaip aš čia atsiradau? Nu-gi, kaip ir visi kiti: su nevar-

Liucijoną ir jam stačiai pasa-kiau: "Žinai bosc, pasakysiu at-virai, Lietuvoje dabar ne tik žmogus, bet nė velnias nebe-gali gyventi. Daryk kaip nori, bet aš daugiau į kolchozą nebe-grįžtu..." Liucijonas pasikasė ragus ir sako: "Na, tai važiuok pagal naująją bilį į Ameriką. Ten gi visi jau nuvažiojo. Ten tiek daug senųjų ir naujųjų ateivių, tai ir turėsi darbo tarp jų da-ryti velniavas".

— Tai ir darai čia dabar vel-niavas?

— Čia jau tiek velniavas, kad man nebėra ko besikišti...

— Tai kas dabar naujo pek-loje? — paklausiau velniūktis.

— Well, daug naujo, — atsa-kė šis. — Dabar ten viskas kū-renama atominė energija. Ne-bereikia po katilą ugnį pūsti skurinėm duplem. Net į de-vintą peklos dugną dabar leidžia mės atominiais liftais. Ir šakės dabar ten naujos, spindinčios ir iš m'ingio Amerikoje pagam-nos... Ne tokios, kaip senovėje, kad buvo...

— Tai iš kur jūs ten pekloje sužinojote visas atomines pas-laptis?

— Ogi, pavogėme iš Berijos.

— Bet juk Berija pavogė iš Amerikos. Tai negražu vogti jau vogtą.

— A, pekloje leidžiama ir vog-tą vogti...

— Tai, sakyk, Joni...

— Atsiprašau, aš dabar jau vadinuos ne Jonis, bet Džian...

Ar aš tau, sese, nesakiau,
Ar tau žodelio netariau,
Patepti lūpas piestuku,
Atjos berniukis čia Buicku.

— O, eskiuz mi... Tai sakyk, Mr. Džian, gal jau pekloje at-sirado ir naujųjų ateivių?

— O jes, yra geras būrys te-nai už visokius dalykus jau pas-toviai įsikūrusių.

— Tai kaip jiems ten sekasi?

— Well, pasakysiu jiems vi-sur gerai sekasi: ir Amerikoje, ir pekloje. Pažįstu keletą ten papuolusių už nebeskaitymą lie-tuviškų laikraščių ir knygų, ku-rie jau pekloje įsigijo nuosavus katilus, kapstyklės, šakes ir ki-tus reikalingus įrankius... Dy-pukai niekur nepradžio... jes, ser!

— Na, o kokie tavo, Džianai, artimiausi planai? Gal auzą jau perki, ar bosu kur pastojai?

— Well, žadu vykty į Vliką, o paskui į Valakų žemę, į miestą Rymo.

— Tai gal žadi atstovauti ko-kias partijas?

— Ne. Tai vienam pamakalo-siu panosę uodegą, tai antram. Gal pasisėks sukelti dar didesnę politinę peklą...

— Tai sakai, Mr. Džian, ir pek-loje mūsiškiai jau padoriai įsi-kūrę?

— Jes, ser! Dacrait! Ir atomi-nį televiziją jau turi. Nekoks ir ten būtų gyvenimas be tele-vizeno... Už atsžadėjimą lietu-viško lėžuvio ir rašto jau geras būrys naujųjų ateivių gavo pek-los pil'etybės popieras.

— Tai pilate ten jiems sma-los...

— Well, brolau, nei deguto pekloje nebeverda jau. Tai per-didelė peckelėnė šiais laikais. Neapsimoka.

— Tai ką pilate kaušais ger-k-lėn nusišėdėjimas?

— Dabar tai pilame Sunny Brook, Christian Brothers ar šiaip jau viską. Tai aršiau ir už smalą, degutą ar sierą... — Ei, bartenderi, duok čia mums dar po šatą smal'nės! — šūk-telėjo žemaičių velniūktis.

— Tai liūdno dienos dabar pekloje...

— Šur... Ale kostiumerių vis-tiek netrūksta. Vienas didelis varinis katilas stovi dykas su užrašu: "Rezervuotas rikiuojan-tiems veiksniams ir lietuviš-kiems politikieriams".

— Tai, galima sakyti, Taikos katilas...

— Dacrait! Jei prie bendro stalo nevyksta susisiekėti, tai bendrame katile teks susitaikin-ti...

— Ora!t, Džian. Malonu buvo susitikti saviškį po tiekų metų nesimatymo. Skubu dabar į šapą arba peklivėclę... Bay, bai, boy!

— Teiketizi! — linksmai kil-s-telėjo Jonis savo žalią skrybe-lėlę su raudoną plunksnele, ne-benorėdamas gaisinti savo bran-gaus laiko.

(Išrašyta iš Alb. Valentino garsiosios "Peklos Knygos").

Diskvalifikacija

Faskas d'skvalifikavo sporti-ninką J. Šoliūną užtat, kad šis paršė nejudomų straipsnį. Visi, kurie rašote, gaukite Fasko lei-dimus, nes kai diskvalifikuos, tai nerasite partnerio kortom arba šachmatais sulošti.

Dr. S. Aliūnas

Realizmas ir romantika

Oi, žirge, žirge, žirgeli mano,
Kas tavim joja daugiau pas paną?
Tu pas Barborą, kurią aš myliu,
Manęs neneši už šimto mylių...
Gi mindyt moka rūtas ir mėtas,
Kaip tu, žirgeli, ir ševroletas.

Oi, žirge, žirge, žirgeli mano,
Nė velnio niekas jau neišmano.
Ir mergos drobių baltų neaudžia,
Prie televizėn vakarais snaudžia.
Ir kam tos drobės, jei pas Barborą
Sau ševroletas stovi pas tvorą,
Ir nei ant sniego, akmens ar žvyro
Jis nesusala prie bilov zyro.

Oi, žirge, žirge, žirgeli mano,
Tie kavalieriai seniai paseno,
Kur putinėliais tau galvon kirtu...
Ir tu, žirgeli, taip neįspirtum,
Kai spiria nūdien automobilis,
Tai tuoj iš visko palieka skylės.

Oi, žirge, žirge, žirgeli mano,
Kas ten kolchoze tave pagano?
Praradom upą namolia grįžti,
Nebus kaip pievoj Fordo pririšti.
Kaip perplaukt reikia vandenį platų —
Negi uždėsi valtis ant ratų?
Nepargabensiu ruimų ir fiato
Ir neužkliūsiu už Ararato.

Ten pievoj baubia margos telyčios,
Ten nēr graboriaus gražios koplyčios,
Tokiais altoriais, tokiais liktoriais,
Kurios išvydus tuoj mirti noris.

Sudiev, žirgeli, geriu Four Roses,
Kad tu vis būtum stiprus kolchoze.
Paspirk burliuokui kokiam makaulę,
Kad jis išvystų Stalino saulę...
Namo negrįšiu, tikras dalykas,
Nebent surišęs parvežtų Vlikas.

SPYGLIUOTINĖ KRONIKA

Geros valios tautietis pusk.

Butkus parašė nepasitenkinimo lais-ką, kodėl kairiųjų A. No-rimo pristatytus karininkus pa-kėlėme laipsniu. Kadangi laiš-kas visai nekaringas, mes nuo bet kokio autoriaus paaugštini-mo susilaikome. Visus skundus ir toliau prašome siųsti mūsų ka-riniam sektoriui.

Piršlyboms prisiminti, kurios vykdavo mėsiedo metu, spaus-diname eil. apie žrgą, gi parti-jų reikšmę pakelti — apie skver-nus.

Pulgis Andriusis pagimdė vai-ką ir jį pakrikštijo Tipeliu. Tė-vas sveikas, gi vaikas aiškiai chuliganiškų nusiteikimų. Anks-čiau Savickis irgi rengėsi krikš-tynoms ir vienam laiške prasi-tarė: "Jį pavadinsiu labai skais-čiu vardu "Šarlataną". Gaila, būtų Tipeliui draugas buvęs.

Albinas Valentinas, žinomas pyptių bei tabokinių su velniais mainymo specialistas, pradėjo daryti pasikalbėjimus su garse-nybėmis. Vieną pasikalbėjimą spausdiname šiame numery.

Marytė Žičkutė, įžymi "Nau-jienų" kritikė, korifėja, davė Spygliams ir Dygliams pasikal-bėjimą, kurį spausdinsime es-kančiam numery. Žičkutė yra ir žinoma poetė, savo vardą dar labiau pakėlusį visų akyse š. m. vasario 26 Naujienų literatūros

priede atspausdindama e'lėra-šų, kuris skamba šitaip:

Popieris net sudrebėjo,
Kai kūrėjas rašyti pradėjo
Kas jam ant seilės užėjo...

O "Naujienos" visą tai idėjo.

Balys Pakštas ir Co. pagami-no skaidriąją, pagal lietuvišką receptą, bet jau pasitaikė jos ir šmeižikų, kurie sako, kad ir nuo skaidriosios akys patamsė-ja.

Nesipravardžiukite

"Naujienos" vasario 23 d. dis-kutuodamos su "Darbininku" ra-šo: "Darb." bendradarbis ir to-liau vartojo tą pačią puolimo taktiką. Pats jo vartojamas ter-minas "bedieviai" juk yra pra-vardžiavimas.

Kad nepyktų geri tautiečiai, siūlome sakyti ne bedievis, bet neturdievis.

Atskrido paukštėlis

Spygliai, sveikindami savo bendramintį "Dievo Paukštelį", deklamuoja pataisytą poeto Mar-galo posmą:

Gera, kad, Paukšteli, pas mus /atskridai,
Žiūrėk, nepaleido dar Vliko le- /dai,

Dar sniegas tebt.rpsta ant mū- /sų laukų,
Dar nebaigėm rauti viens kito /plaukų.

Karo cenzūros leista

Ar aš nesakiau, kad tu premiją gausi.